

๖๓๑.๒๙๑๓

๙๑๕๕

๗.๓

สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุบลราชธานี

ปริญญานิพนธ์

ของ

จรรยา แสงสาคร

๑๘ พ.ย. ๒๕๓๔

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

กันยายน ๒๕๓๒

174313

สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสริมขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุบลราชธานี

บทคัดย่อ

ของ

จรรยา แสงสากร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

กันยายน 2532

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบ
เปิดเสรีชั้นพื้นฐานในจังหวัดอุบลราชธานี และเพื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศ อายุ พื้นฐานความรู้เดิม
และมูลเหตุการสมัครเข้าเรียน กับสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาใน 3 ด้านคือ ด้านส่วนตัว
และครอบครัว ด้านครูผู้สอนและวิธีการสอน และด้านการจัดสภาพแวดล้อมและการบริหารชั้นเรียน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสรีชั้นพื้นฐานของจังหวัดอุบลราชธานีที่ออกกลางคัน
ในปีการศึกษา 2530 จำนวน 134 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดกำหนดรูปแบบ
จำนวน 40 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าไค-สแควร์ (Chi-Square test)

ผลการวิจัยเมื่อสรุปโดยรวมพบว่าสาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากด้านส่วนตัวและครอบครัวของ
นักศึกษา รองลงมาคือสาเหตุที่เกิดจากด้านครูผู้สอนและวิธีการสอน และสาเหตุในด้านสุดท้ายคือ
สาเหตุที่เกิดจากด้านการจัดสภาพแวดล้อมและการบริหารชั้นเรียน

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ อายุ พื้นฐานความรู้เดิม และมูลเหตุการสมัคร
เข้าเรียนกับสาเหตุการออกกลางคันทั้ง 3 ด้านแล้ว พบว่า เพศกับสาเหตุด้านส่วนตัวและครอบครัว
ในหัวข้อการติดภารกิจทางอาชีพ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพศ
กับการติดภารกิจทางครอบครัว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อายุกับ
สาเหตุด้านส่วนตัวและครอบครัวในหัวข้อการมีสุขภาพไม่ดี และการมีสติปัญญาไม่ดีและลึ้มง่าย มี
ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อายุกับการต้องอพยพย้ายถิ่นระหว่างเรียน
มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พื้นฐานความรู้เดิมกับสาเหตุด้านครูผู้สอน
และวิธีการสอนในหัวข้อการมองไม่เห็นประโยชน์จากวิชาหรือกิจกรรมที่นำมาสอน มีความแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พื้นฐานความรู้เดิมกับสาเหตุด้านส่วนตัวและครอบครัวในหัวข้อ
การมีสติปัญญาไม่ดีและลึ้มง่าย และการที่รู้สึกว่าการเรียนนั้นยากเกินไปจนเรียนต่อไปไม่ได้และกลัวว่า
จะสอบตก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มูลเหตุการสมัครเข้าเรียนกับ
สาเหตุด้านครูผู้สอนและวิธีการสอนในหัวข้อการที่ครูมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทำให้หมดความศรัทธา
มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มูลเหตุการสมัครเข้าเรียนกับสาเหตุด้าน
ส่วนตัวและครอบครัวในหัวข้อการที่รู้สึกว่าการเรียนนั้นยากเกินไปจนเรียนต่อไปไม่ได้และกลัวว่าจะสอบตก

มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มูลเหตุการสมัครเข้าเรียนกับสาเหตุด้าน
ครูผู้สอนและวิธีการสอนในหัวข้อการที่ครูขาดสอนเป็นประจำหรือมาสอนไม่ตรงเวลา มีความแตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

REASONS FOR DROPOUT OF THE ADULT LEARNERS IN THE BASIC FUNCTIONAL
LITERACY PROGRAM IN CHANGWAT UBON RATCHATHANI

AN ABSTRACT

BY

CHAROON SANGSAKORN

A dissertation submitted in partial fulfilment of the requirements
for the Master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University

September 1989

The purposes of this study were to investigate the dropout reasons of the Adult Learners in the Basic Functional Literacy Program in Ubon Ratchathani. Comparisons were done among sex, age, academic background, and reasons for enrollment on the reasons of dropout in which categorized into three groups as private and family, teacher and methodology of teaching, and environment and class operation.

One hundred and thirty-four dropout students in the Basic Functional Adult Learners of 1987 academic year were used as the sample of the study. The research tool was structured interview of 40 items on reasons of dropouts. The statistics used for analyzing data were frequency, percentage and chi-square test.

The findings revealed that the most frequent reasons for dropout was private and family, secondly teacher and methodology of teaching and thirdly the environment and class operation. In comparison among independent variables and some important causing items, the results were as follows:

1. sex and private and family on the item of occupation burden had statistical significant difference at .05
2. sex and private and family on the item of family burden had statistical significant difference at .01
3. age and private and family on the items of unhealthiness, and loose memory had statistical significant difference at .05
4. age and private and family on the item of migration during course had statistical significant difference at .01

5. academic background and teacher and methodology of teaching on the item of the opinions of the learners for considering the programs disadvantaged had statistical significant difference at .05

6. academic background and private and family on the items of loose memory and the feeling fear and the anxiety of failing had statistical significant difference at .01

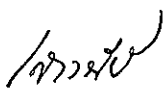
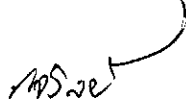
7. the reasons for enrollment and teacher and methodology of teaching on the item of the unproper behaviors of teacher had statistical significant difference at .05

8. the reasons for enrollment and private and family on the item of the feeling fear and the anxiety of failing had statistical significant difference at .01

9. the reasons for enrollment and teacher and methodology of teaching on the item of inconsistency in teaching of teacher had statistical significant difference at .01

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

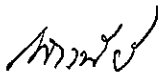
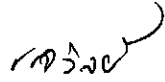
  ประธาน

(ผศ. ดร.เสาวนีย์ เลวลัย)

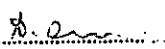
 กรรมการ

(รศ. ดร.ส.วาสนา ประवालพฤกษ์)

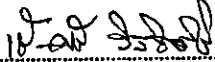
คณะกรรมการสอบ

  ประธาน

(ผศ. ดร.เสาวนีย์ เลวลัย)

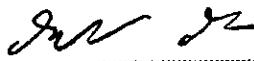
 กรรมการ

(รศ. ดร.ส.วาสนา ประवालพฤกษ์)

 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รศ.ไชยศรี วิวิธสิริ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ. ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ 5 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2532

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เพราะความกรุณาช่วยเหลือและให้การแนะนำอย่างดียิ่งจาก ผศ. ดร.เสาวนีย์ เลวลัย และ รศ. ดร.ส.วาสนา ประवालพฤษ์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รวมทั้ง รศ.เชียรศรี วิวิธสิริ ที่ได้แนะนำเพิ่มเติมจนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณในความกรุณาและขอขอบคุณอาจารย์ที่กล่าวนามมาแล้วเป็นอย่างสูง

อนึ่งผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก อาจารย์สมปอง ภูวรางกูร อาจารย์ณรงค์ หิมะสาร และอาจารย์ ดร.บุญสม ยอดมาลี ที่กรุณาตรวจและปรับปรุงเครื่องมือให้พร้อมทั้งขอขอบคุณคณะผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี ที่ให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์สมควร บุญรินทร์ และอาจารย์จรรยา หิมะศิริ ที่ช่วยเหลือในการออกเก็บรวบรวมข้อมูลจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และที่จะลืมเสียมิได้ก็คือคุณแม่ และคุณวิรัตน์ สมสินทรัพย์ ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมรุ่น รวมทั้งเพื่อน ๆ ที่ ๆ ที่มีได้กล่าวนามไว้ในที่นี้ที่ได้ให้กำลังใจเสมอมาผู้วิจัยจึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

พิเศษสุดที่จะลืมเสียมิได้คือ คุณพิณพิทย์ แสงสาคร ที่เป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

จรรยา แสงสาคร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
สภาพปัญหาทั่วไปและปัญหาการดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน ของจังหวัดอุบลราชธานี และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	7
ลักษณะของผู้ใหญ่ และหลักการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้ใหญ่เรียนรู้ จนประสบความสำเร็จ	10
การออกกลางคัน	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
สมมติฐานในการศึกษา	22
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	23
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	23
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	25
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	25
การวิเคราะห์ข้อมูล	26

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	27
ลำดับการวิเคราะห์ข้อมูล	27
ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	27
สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาเมื่อพิจารณาโดยรวม	30
การเปรียบเทียบสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาเมื่อจำแนกตามเพศ อายุ พื้นฐานความรู้เดิม และมูลเหตุการสมัครเข้าเรียน	32
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	48
ความมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้	48
ความสำคัญของการศึกษาครั้งนี้	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	49
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
สรุปผลการศึกษาครั้งนี้	50
อภิปรายผล	52
ข้อเสนอแนะ	63
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย	66
บรรณานุกรม	67
ภาคผนวก	74

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	พื้นที่ที่ตั้งชั้นเรียนและจำนวนนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จชั้นพื้นฐานในจังหวัด อุบลราชธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	24
2	ค่าความถี่ ร้อยละ และลำดับที่ของนักศึกษาที่ออกกลางคันเมื่อจำแนกตามเพศ อายุ พื้นฐานความรู้เดิม และมูลเหตุการสมัครเข้าเรียน	27
3	ค่าความถี่ ร้อยละ และลำดับความสำคัญที่เป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา	30
4	ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าไอ-สแควร์ที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่าง เพศกับสาเหตุการออกกลางคันในด้านส่วนตัวและครอบครัวของนักศึกษา	32
5	ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าไอ-สแควร์ที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่าง เพศกับสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาในด้านครูผู้สอนและวิธีการสอน	34
6	ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าไอ-สแควร์ที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่าง เพศกับสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาในด้านการจัดสภาพแวดล้อมและ การบริหารชั้นเรียน	35
7	ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าไอ-สแควร์ที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่าง อายุกับสาเหตุการออกกลางคันในด้านส่วนตัวและครอบครัวของนักศึกษา	36
8	ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าไอ-สแควร์ที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่าง อายุกับสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาในด้านครูผู้สอนและวิธีการสอน	38
9	ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าไอ-สแควร์ที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่าง อายุกับสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาในด้านการจัดสภาพแวดล้อมและ การบริหารชั้นเรียน	39
10	ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าไอ-สแควร์ที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่าง พื้นฐานความรู้เดิมกับสาเหตุการออกกลางคันในด้านส่วนตัวและครอบครัวของ นักศึกษา	40

- 11 ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าโค-สแควร์ที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่าง
พื้นฐานความรู้เดิมของนักศึกษา กับสาเหตุการออกกลางคัน ในด้านครูผู้สอนและ
วิธีการสอน 42
- 12 ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าโค-สแควร์ที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่าง
พื้นฐานความรู้เดิมของนักศึกษา กับสาเหตุการออกกลางคัน ในด้านการจัดสภาพ
แวดล้อมและการบริหารชั้นเรียน 43
- 13 ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าโค-สแควร์ที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่าง
มูลเหตุการสมัครเข้าเรียน กับสาเหตุการออกกลางคัน ในด้านส่วนตัวและ
ครอบครัวของนักศึกษา 44
- 14 ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าโค-สแควร์ที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่าง
มูลเหตุการสมัครเข้าเรียน กับสาเหตุการออกกลางคัน ของนักศึกษา ในด้านครู
ผู้สอนและวิธีการสอน 46
- 15 ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าโค-สแควร์ที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่าง
มูลเหตุการสมัครเข้าเรียน กับสาเหตุการออกกลางคัน ของนักศึกษา ในด้าน
การจัดสภาพแวดล้อมและการบริหารชั้นเรียน 47

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่รัฐบาลใช้พัฒนาทุกด้านไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจ การเมือง หรือสังคมและวัฒนธรรม การพัฒนาด้านต่าง ๆ ต้องอาศัยคนเป็นปัจจัยสำคัญ การจะให้กำลังคนมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา (จิตรกร ตั้งเกษมสุข. 2525 : 201) สำหรับประเทศไทยประชากรส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในชนบท ในจำนวนนี้มีไม่น้อยที่ไม่เคยได้รับการศึกษาจากสถานศึกษาในระบบโรงเรียนเลย (ปฐม นิคมานนท์. 2528 : 144) และถึงแม้ว่ารัฐบาลจะได้ดำเนินการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นเวลานาน แต่ก็ยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ ทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจ ปัจจัยเหล่านี้มีส่วนทำให้เกิดความไม่สมบูรณ์ของการศึกษาในระบบโรงเรียนอย่างต่อเนื่องตลอดมา ดังเช่น การไม่ได้เข้าเรียน การออกกลางคัน การมีความรู้ต่ำกว่าระดับชั้น การลืมหนังสือหลังจากออกโรงเรียนไปแล้ว และการไม่ได้รับความรู้ ทักษะและเจตคติที่จำเป็นขั้นพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิตในชุมชน การศึกษานอกโรงเรียนจึงต้องทำหน้าที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ การแก้ไขความไม่สมบูรณ์ของการศึกษาในระบบโรงเรียน โดยถือหลักการว่า การศึกษาขั้นพื้นฐานย่อมเป็นสิทธิที่ประชาชนทุกคนควรได้รับ ซึ่งรัฐบาลมีหน้าที่ประกันความเสมอภาคของการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชน และเมื่อประชาชนบางส่วนยังไม่ได้รับหรือได้รับการศึกษาแต่ไม่สมบูรณ์ถึงขั้นต่ำที่ประกันไว้ รัฐบาลจึงจำเป็นต้องเข้าไปแก้ไขปัญหานี้ อันได้แก่ การแก้ไขการไม่รู้หนังสือในระดับการอ่านออกเขียนได้ และการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อแก้ไข การไม่ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา หรือได้รับแต่ลืมหนังสือ (สุนทร สุนันท์ชัย. 2530 : 29 - 30) ซึ่งการแก้ไขจากการที่ประชาชนไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ จนสามารถอ่านออกเขียนได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้นั้น ย่อมเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะช่วยในการพัฒนากำลังคนเพื่อพัฒนาประเทศต่อไป

การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสร็จขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาสำหรับแก้ไขปัญหาไม่รู้หนังสือของประชาชนอีกรูปแบบหนึ่งที่รัฐบาลจัดขึ้น ซึ่งนอกจากจะมุ่งหวังให้ประชาชนได้อ่านออกเขียนได้และรู้หน้าที่พลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยแล้ว ยังเน้นกระบวนการของการคิดเป็นด้วย (กรมการศึกษานอกโรงเรียน . 2529 : 6 - 7) โดยส่งเสริมให้ประชาชนที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 15 ขึ้นไป ซึ่งไม่มีโอกาสเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนหรือเคยเข้าศึกษาแต่ยังไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แล้วแต่ลืมหนังสือได้เรียนรู้หนังสือควบคู่ไปกับการรู้จักตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเองและสังคม การเรียนการสอนจะเริ่มค้นจากสภาพปัญหาตามความสนใจและตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ผู้เรียนจะร่วมกันอภิปรายปัญหาเพื่อให้เข้าใจถึงเหตุผลและร่วมกันหาแนวทางแก้ไขในช่วงเวลาสั้น ๆ โดยผู้เรียนจะได้รับการฝึกทักษะการเขียนและการคิดคำนวณไปพร้อม ๆ กัน เพื่อนำไปเป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ที่จะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง และทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (กรมการศึกษานอกโรงเรียน . 2530-ก : 18)

จังหวัดอุบลราชธานีเป็นจังหวัดที่มีการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสร็จขั้นพื้นฐานมาเป็นเวลานาน แต่เท่าที่ผ่านมาก็ประสบปัญหาหลายประการ เช่น ในบางพื้นที่ที่มีความเจริญแล้ว ผู้เรียนและชาวบ้านจะไม่ใคร่ให้ความร่วมมือหรือสนใจเท่าที่ควร ผู้นำหมู่บ้านบางหมู่บ้านจะให้ความร่วมมือน้อย ทำให้การดำเนินการล่าช้า หรือผู้เรียนบางส่วนติดงานในอาชีพของตนจนไม่สามารถมาเรียนได้หรือมาเรียนได้แต่ไม่สม่ำเสมอ เป็นต้น (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี . 2529-ก : 1 - 2) และนอกจากนั้นปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือการมีอัตราการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ค่อนข้างสูงถึงแม้ว่าการศึกษาประเภทนี้จะเป็นการศึกษาแบบให้เปล่าก็ตาม และในปีการศึกษา 2530 จังหวัดอุบลราชธานีก็ยังคงประสบปัญหานี้อยู่เช่นเดิม โดยมีอัตรานักศึกษาออกกลางคันรวมทั้งจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 29.33 ซึ่งในจำนวน 37 ชั้นเรียนที่มีนักศึกษาออกกลางคันนั้นในจำนวนนี้มีถึง 16 ชั้นเรียน มีอัตราการออกกลางคันสูงเกินร้อยละ 30 ขึ้นไป จนถึงร้อยละ 77.33 (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี . 2530 : 2)

การที่นักศึกษาที่มาเรียนเต็มชั้นเรียนในระยะแรก ๆ และภายหลังมีผู้ขาดเรียนเพิ่มมากขึ้น จนถึงขั้นหายไปไม่มาเรียนอีกเลยเป็นจำนวนมาก หรือบางครั้งมากกว่าครึ่งชั้นเรียนนั้นเป็นปัญหาที่

น่าสนใจศึกษา เพราะทำให้เกิดผลเสียหายตามที่นักวิชาการเรียกว่า "เกิดความสูญเสียเปล่าในการลงทุนเพื่อการศึกษา" และยังทำให้ผู้จัดการศึกษาหมดกำลังใจไปด้วย ซึ่งการแก้ปัญหาการออกกลางคันอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องทราบข้อมูลพื้นฐานบางประการ และข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา ผู้วิจัยจึงเห็นว่าถ้าได้มีการศึกษากับนักศึกษาที่ออกกลางคันอย่างละเอียดแล้ว ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นแนวทางการพิจารณาแก้ไข และพัฒนาการดำเนินการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสร็จขั้นพื้นฐานของจังหวัดอุบลราชธานีต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสร็จขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสร็จขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ พื้นฐานความรู้เดิม และมูลเหตุการสมัครเข้าเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะทำให้ทราบว่าการศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสร็จขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุบลราชธานีต้องออกกลางคันนั้นเกิดจากสาเหตุใด และอยู่ในด้านใด อันจะเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี หรือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในจังหวัดอื่น ๆ ที่มีพื้นฐานและลักษณะปัญหาที่คล้ายคลึงกันได้พิจารณาแก้ไขปัญหาการออกกลางคัน และสามารถพัฒนาการดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสร็จขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาผู้ใหญ่แบบ เปิดเสรีชั้นพื้นฐานของจังหวัดอุบลราชธานี ที่ออกกลางคันในปีการศึกษา 2530 จำนวน 387 คน จาก 37 ห้องเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักศึกษาผู้ใหญ่แบบ เปิดเสรีชั้นพื้นฐานของจังหวัดอุบลราชธานีที่ออกกลางคัน ในปีการศึกษา 2530 จำนวน 134 คน จาก 15 ชั้นเรียน ซึ่งรายละเอียดปรากฏอยู่ในบทที่ 3

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 เพศ แยกเป็น

- 1) ชาย
- 2) หญิง

3.1.2 อายุ แยกเป็น

- 1) 15 - 20 ปี
- 2) 21 - 25 ปี
- 3) 26 - 40 ปี
- 4) 41 - 60 ปี

3.1.3 พื้นฐานความรู้เดิม แยกเป็น

- 1) ไม่มีพื้นฐานความรู้มาก่อน
- 2) ผ่านโครงการรณรงค์เพื่อการเรียนรู้หนังสือแห่งชาติ (กรช.)
- 3) ประถมศึกษาปีที่ 1-2
- 4) ประถมศึกษาปีที่ 3-4

3.1.4 มุลเหตุการสมัครเข้าเรียน แยกเป็น

- 1) สมัครเข้าเรียนด้วยความต้องการของตนเอง

2) สมัครเข้าเรียนตามเพื่อน

3) สมัครเข้าเรียนด้วยความเกรงใจหรือถูกบังคับ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสร็จขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งอยู่ใน 3 ด้าน ดังนี้คือ

3.2.1 ด้านส่วนตัวและครอบครัว

3.2.2 ด้านครูผู้สอนและวิธีการสอน

3.2.3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและการบริหารชั้นเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นักศึกษาที่ออกกลางคัน หมายถึง ผู้ที่ได้สมัครเข้าเรียนตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสร็จขั้นพื้นฐานของจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีการศึกษา 2530 และได้เคยผ่านการเรียนมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ชั่วโมง หลังจากนั้นจึงออกก่อนที่จะสำเร็จการศึกษาตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

2. สาเหตุการออกกลางคัน หมายถึง สาเหตุที่ทำให้นักศึกษาต้องออกกลางคันก่อนสำเร็จการศึกษาจากด้านต่อไปนี้คือ ด้านส่วนตัวและครอบครัว ด้านครูผู้สอนและวิธีการสอน และด้านการจัดสภาพแวดล้อมและการบริหารชั้นเรียน

2.1 ด้านส่วนตัวและครอบครัว หมายถึง ลักษณะทางด้านส่วนตัวและครอบครัวของนักศึกษาที่เป็นสาเหตุให้นักศึกษาออกกลางคัน เช่น สุขภาพไม่ดี พื้นความรู้ไม่เพียงพอ ต้องย้ายที่อยู่ระหว่างเรียน มาเรียนเท่าที่ต้องการรู้เท่านั้น คิดภารกิจทางอาชีพจึงมาเรียนไม่ได้ และต้องช่วยเหลือทางบ้านจึงไม่มีเวลามาเรียน เป็นต้น

2.2 ด้านครูผู้สอนและวิธีการสอน หมายถึง ลักษณะของครูผู้สอนและวิธีการสอนของครูที่เป็นสาเหตุให้นักศึกษาออกกลางคัน เช่น ครูสอนไม่เข้าใจ น่าเบื่อ ไม่น่าสนใจ ครูขาดความสัมพันธ์และการเอาใจใส่นักศึกษา ไม่ชมเชย ชอบแต่ตำหนิ และครูมาสอนไม่สม่ำเสมอหรือไม่ตรงเวลา เป็นต้น

2.3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและการบริหารชั้นเรียน หมายถึง ลักษณะของการจัดสภาพแวดล้อมและการบริหารชั้นเรียนที่เป็นสาเหตุให้นักเรียนออกกลางคัน เช่น ชั้นเรียนตั้งอยู่ในแหล่งที่นักศึกษาเดินทางมาเรียนไม่สะดวก หรือขาดความปลอดภัย ชั้นเรียนมีขนาดใหญ่เกินไปทำให้ครูผู้สอนดูแลไม่ทั่วถึง สภาพห้องเรียนคับแคบเกินไป แสงสว่างไม่เพียงพอ โต๊ะเรียนและม้านั่งไม่เหมาะสมหรือไม่เพียงพอ และการถูกรบกวนจากภายนอกหรือเพื่อนร่วมชั้นเรียน เป็นต้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารั้วนี้จะแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ สภาพปัญหาทั่วไปและปัญหาการดำเนินงานของการศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสร็จขั้นพื้นฐานของจังหวัดอุบลราชธานีและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลักษณะของผู้ใหญ่และหลักการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้ผู้ใหญ่เรียนรู้จนประสบความสำเร็จ การออกกลางคัน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. สภาพปัญหาทั่วไปและปัญหาการดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสร็จขั้นพื้นฐานของจังหวัดอุบลราชธานี

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดอุบลราชธานีตั้งอยู่บนที่ราบสูงตอนใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยทิศเหนือติดต่อกับจังหวัดมุกดาหาร ทิศใต้ติดต่อกับจังหวัดศรีสะเกษ ประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย และประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทิศตะวันออกติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และทิศตะวันตกติดต่อกับจังหวัดยโสธร และจังหวัดศรีสะเกษ ลักษณะพื้นที่โดยทั่วไปจะเป็นที่ราบสูง พื้นที่ทางตะวันออกและทิศใต้มีภูเขาสลับซับซ้อน ลักษณะของดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทรายที่มีความสมบูรณ์ของดินต่ำ ปริมาณน้ำฝนค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นในภูมิภาคเดียวกัน แต่เนื่องจากลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทรายที่เก็บน้ำไม่อยู่จึงทำให้เกิดความแห้งแล้งโดยทั่วไป (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี. 2530 : 1)

สภาพประชากรและเศรษฐกิจ

จังหวัดอุบลราชธานีมีประชากรทั้งสิ้น 1,774,545 คน แยกเป็นชาย 899,695 คน และเป็นหญิง 874,850 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์

และการประมง ประชากรมีรายได้ค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ของประชากรระดับภาค และระดับประเทศ ผลผลิตต่อคนในสาขาเกษตรกรรมจะต่ำกว่าสาขานอกเกษตรกรรมประมาณห้าเท่าตัว ซึ่งรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีตกประมาณปีละ 6,029 บาทเท่านั้น (สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดอุบลราชธานี. 2531 : 5)

สภาพปัญหาโดยทั่วไป พอสรุปได้ดังนี้

1. สืบเนื่องจากสภาพของจังหวัดอุบลราชธานี มีชายแดนด้านทิศตะวันออกและทิศใต้ ติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย มีปัญหาการรุกไล่ชายแดน การลักลอบเข้าเมือง ปัญหาคความมั่นคงและความสงบของประชาชนชายแดน ซึ่งมีผลกระทบต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษา

2. สภาพเศรษฐกิจของประชาชนโดยส่วนรวมซึ่งอยู่ในฐานะยากจน ก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา ได้แก่ ปัญหาสุขภาพอนามัย โรคน้ำไข้ว และการศึกษา

3. อาชีพของประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมซึ่งยังต้องพึ่งพาธรรมชาติ การชลประทานยังไม่ทั่วถึง ผลผลิตทางการเกษตรยังมีอัตราต่ำและภายหลังจากฤดูเก็บเกี่ยวมีการว่างงานมาก กลุ่มกลุ่มสาวจะอพยพมาหางานทำในเมืองและจังหวัดอื่น ๆ (สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดอุบลราชธานี. 2530 : 11)

ปัญหาการดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุบลราชธานีและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากการนิเทศติดตามผลการจัดการเรียนการสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุบลราชธานี ในช่วงระยะคันของปีการศึกษา 2529 ได้พบปัญหาใหญ่ ๆ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้คือ (ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี. 2529-ข : 1 - 2)

1. ครูอาสาสมัครบางคนขาดความรับผิดชอบและความเอาใจใส่
2. ผู้เรียนขาดความศรัทธาในตัวครูอาสาช่วยสอนจนในบางชั้นเรียนเกิดเหตุทะเลาะกัน
3. หลังจากเลิกทำการเรียนการสอนระยะหนึ่ง ผู้เรียนจะมีแนวโน้มลดลงไปเรื่อย ๆ เพราะมีการอพยพไปทำงานที่กรุงเทพมหานคร และไปหาไร่ในพื้นที่ห่างไกล

และเมื่อให้ทำการนิเทศติดตามผลในระยะต่อมา ก็ได้พบปัญหาอีกบางประการ ได้แก่ ในบางพื้นที่เมื่อผู้เรียนสามารถอ่านออกเขียนได้บ้างแล้วก็จะไม่มาเรียนอีก บางหมู่บ้านที่มีอาชีพทำไร่ ผู้เรียนจะถือเป็นข้ออ้างในการไม่มาเรียน และในช่วงเดือนที่ 5 ซึ่งใกล้จะจบหลักสูตร ความกระตือรือร้นของครูผู้สอน และผู้เรียนมีแนวโน้มลดลงจากเดิม (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดอุบลราชธานี. 2529-ค : 4)

นอกจากนั้นในปีการศึกษาเดียวกัน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2529 : 26 - 55) ก็ได้ทำการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็พบว่ายังประสบปัญหาอยู่ โดยในคำณผู้เรียน พบว่าผู้เรียนจะมีพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกัน ผู้ที่ไม่รู้หนังสือมาเลยจะขาดความเชื่อมั่น ไม่กล้าแสดงออก อายและไม่อยากเรียน ไม่เข้าใจวิธีการเรียนการสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ มองไม่เห็นประโยชน์ของการศึกษา มาเรียนไม่ตรงตามเวลาที่นัดหมายกันไว้ บางคนเรียนไม่ทันเพื่อนจึงไม่อยากมาเรียนอีก ไม่อยากทำข้อสอบเพราะกลัวทำไม่ได้ มีภารกิจทางครอบครัวและอาชีพมาก ผู้เรียนที่เป็นสตรีต้องมีหน้าที่ตระเตรียมอาหารสำหรับสมาชิกในครอบครัวจึงไม่มีเวลามาเรียน ต้องย้ายถิ่นที่อยู่ระหว่างเรียน และผู้เรียนที่มีอายุมากมักมีปัญหาเรื่องสายตา และความจำไม่ค่อยดี สำหรับปัญหาในคำณครูผู้สอน พบว่าครูยังขาดประสบการณ์ในการสอนผู้ใหญ่ มักคิดการสอนในระบบโรงเรียน คือไม่พยายามให้ผู้เรียนรู้จักขวนการคิดเป็น มักจะคล้ายตามผู้เรียน ใช้วิธีการสอนโดยการอธิบายอย่างเดียว บางคนสอนมานานทำให้ขาดความกระตือรือร้น และบางคนยังขาดความพยายามในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมการพัฒนาที่ต่อเนื่องทำให้การสอนขาดประสิทธิภาพ นอกจากนั้นยังพบปัญหาอื่น ๆ อีกเช่น รูปภาพบางภาพในโปสเตอร์และแบบเรียนไม่ชัดเจน ขนาดของตัวหนังสือในแบบเรียนและแบบทดสอบมีขนาดเล็กเกินไป และแสงสว่างมีไม่เพียงพอซึ่งเป็นปัญหามากสำหรับผู้เรียนที่สายตาไม่ดี

2. ลักษณะของผู้ใหญ่และหลักการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้ใหญ่เรียนรู้จนประสบความสำเร็จ

ลักษณะของผู้ใหญ่

ในการที่จะส่งเสริมให้ผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือหรือมีการศึกษาน้อยสามารถเรียนจบจบหลักสูตรหรือประสบความสำเร็จตามสิ่งที่เขาต้องการได้นั้น สิ่งหนึ่งที่จะต้องรู้และเข้าใจก็คือ ลักษณะบางประการของผู้ใหญ่ที่ทำให้การเรียนการสอนไม่บังเกิดผลเท่าที่ควร (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2525-ช : 9 - 10) ลักษณะเหล่านี้ได้แก่

1. ความเฉื่อยชาหรือถอยในการเรียน ผู้ใหญ่ที่ได้ออกโรงเรียนมานานแล้วการมาเรียนใหม่ต้องใช้ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ต้องปฏิบัติตามเวลาที่กำหนดให้ การที่ตนเองเคยมีอิสระเสรีมาก่อนเมื่อต้องมาอยู่ในระเบียบจึงกระทำไปอย่างเฉื่อยชา
2. มีความอายที่ต้องมาร่วมเรียนกับผู้ที่มีความรู้มากกว่า ตามปกติผู้ใหญ่ที่มีความรู้มีความสามารถ แต่เมื่อมาเรียนแล้วปรากฏว่าผู้อื่นไม่ได้ จึงรู้สึกอายไม่อยากมาเรียน
3. ยังไม่แน่ใจว่าตนเองจะเรียนได้ และมองไม่เห็นประโยชน์ของการเรียน เกรงจะเสียเวลา เกรงจะเรียนไม่จบ กลัวจะผิดพลาด และไม่มีกำลังใจที่จะเรียน
4. ขาดแรงจูงใจที่จะเรียนเพราะบรรดาเพื่อนบ้านส่วนมากมองไม่เห็นประโยชน์ของการเรียน มีแต่คนคัดค้านไม่สนับสนุน ทำให้ผู้ใหญ่ขาดความกระตือรือร้นที่จะมาเรียน
5. กลัวสังคมไม่ยอมรับนับถือ ผู้ใหญ่จะรู้สึกลำบากใจในการที่จะมาเรียน เพราะตนเองเป็นคนแปลกหน้า เกรงว่าเมื่อทำผิดจะอับอาย กลัวถูกตำหนิ กลัวผู้อื่นไม่ยอมรับนับถือตน
6. มีปมค้อยคิดว่าตนไม่มีความสามารถที่จะเรียน ความจำไม่ดี ลืมง่ายทำให้ขาดความมั่นใจในตนเอง มีความวิตกกังวลว่าตนทำไม่ได้อยู่ตลอดเวลา
7. มีความหวาดเกรงว่าจะพบปัญหายาก ๆ เพราะเรื่องราวที่จะเรียนนั้นเป็นเรื่องใหม่ คิดว่ายากเมื่อเรียนไปกลัวจะทำไม่ได้ และไม่รู้ว่าจะขอความช่วยเหลือจากใคร
8. จะหลีกเลี่ยงปัญหาที่ยาก ๆ ผู้ใหญ่ที่มีความไม่มั่นใจจะไม่กล้าเผชิญปัญหาอย่างเต็มที่ เพราะไม่แน่ใจว่าวิธีการแก้ปัญหาของตนจะถูกต้องหรือไม่

9. จะใช้วิธีแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยวิธีง่าย ๆ และจะเผชิญหน้ากับปัญหาต่าง ๆ ด้วยความไม่มั่นใจ เพราะขาดทักษะและประสบการณ์

10. ไม่เคยประสบความสำเร็จในการเรียนมาก่อน ผู้ใหญ่ที่พลาดโอกาสเรียนในวัยเด็ก จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนการสอน มองเห็นโรงเรียนและครูไม่เป็นมิตรของตนตลอดเวลา

11. กลัวเสียเวลาที่จะมาเรียนซ้ำเรื่องเก่า ๆ ที่เคยเรียนมาแล้ว ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่อำนวยความสะดวกแก่ตนเอง ทำให้เสียเวลา เหน็ดเหนื่อย สิ้นเปลืองเงินโดยเปล่าประโยชน์

12. ไม่ชอบการเข้มงวดกวดขันในการเรียน รู้สึกหนักใจที่ต้องมาอยู่ในระเบียบวินัย มาอยู่ภายใต้การเข้มงวดกวดขันของครูตลอดเวลาเรียน

13. มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพและภาระหน้าที่การงานมาก

14. มีฐานะยากจน มีบุตรหลายคน ต้องทำงานหนักเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว

นอกจากนี้ สุนทร โคตรบรรเทา (2526 : 102 - 103) ยังได้สรุปลักษณะผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือไว้ว่า ผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือจะมีความสนใจในเรื่องที่จะนำไปใช้ได้ทันที มีความเข้าใจตนเองน้อย มีระบบค่านิยมที่แตกต่างกัน ปกปิดปมด้อยของตนเอง ไวต่อภาษาท่าทาง มีความรู้สึกขาดที่พึ่ง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ชอบระเบียบและข้อบังคับ กลัวโรงเรียน กลัวการสอบตก กลัวการเปลี่ยนแปลง มีปัญหาเกี่ยวกับชีวิตและครอบครัว และถูกสกักกันทางวัฒนธรรม

หลักการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้ใหญ่เรียนรูจนประสบความสำเร็จ

การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสรีขั้นพื้นฐานมิใช่เป็นการศึกษาภาคบังคับ แต่เป็นโครงการที่จัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการของผู้ใหญ่ที่จะเรียนรู้ ผู้เรียนจึงเป็นผู้ที่เข้ามาเรียนด้วยความสมัครใจ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2525-ก : 54) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้ใหญ่ได้เรียนรูจนประสบความสำเร็จจึงต้องอาศัยปัจจัยหลาย ๆ ด้าน และแต่ละด้านควรจะดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ครูผู้สอน ผู้ที่จะเป็นครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่และทำงานให้ได้ผลดีนั้นควรจะต้องเป็นผู้ที่เข้าใจและเคารพในความสนใจ ความต้องการ ความสามารถและทัศนคติของผู้ใหญ่ที่มาเรียน การได้รับรางวัลหรือคำชมเชยจะทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ สำหรับการทำโทษจะใช้ไม่ได้ผลสำหรับผู้ใหญ่ แต่กลับเป็นสิ่งที่ทำลายเพราะผู้ใหญ่จะกลัวความล้มเหลว ความผิดพลาด บกพร่อง

ฉะนั้นพฤติกรรมของครูผู้สอนจะมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวได้เช่นกัน (สมบุรณ์ ศาลยาชีวิน . 2526 : 199) ซึ่งเรื่องพฤติกรรมของครูผู้สอนนี้ ไรอันส์ (Ryans . 1960 : 82) ได้สังเกตและรวบรวมพฤติกรรมไว้ดังนี้

<u>พฤติกรรมที่ดี</u>	<u>พฤติกรรมที่ไม่ดี</u>
ตื่นตัวอยู่เสมอ	ทำทางหงอยเหงาน่าเบื่อหน่าย
สนใจตัวผู้เรียนและกิจกรรมของชั้นเรียน	ไม่สนใจตัวผู้เรียนและกิจกรรมของชั้นเรียน
ร่าเริงแจ่มใส	อารมณ์ไม่ดี เห็นทุกอย่างเป็นเรื่องเศร้าไปหมด
ควบคุมตนเองได้ ไม่ผิดหวังง่าย	ควบคุมตนเองไม่ได้ โกรธง่าย
มีอารมณ์ขัน	เกร็งขรึม
ยอมรับเมื่อคนทำผิด	ไม่ยอมรับความผิดของคน
ไม่ลำเอียงที่จะสนใจเฉพาะผู้เรียนบางคน	ลำเอียงที่จะสนใจเฉพาะผู้เรียนบางคน
มีความอดทน	หึดดื้อย อ่อนแอ
แสดงความเข้าใจผู้เรียน	ขาดความเมตตากรุณา
แสดงความเป็นเพื่อนและสุภาพต่อผู้เรียน	ไม่ให้ความสัมพันธ์สนทนากับผู้เรียน
ช่วยเหลือปัญหาส่วนตัวของผู้เรียนเท่า ๆ กับ	สนใจเฉพาะด้านการเรียนของผู้เรียน
ปัญหาการเรียน	
ยกย่องชมเชยผู้ทำงานดี	ไม่มีการยกย่องหรือปรับปรุงผู้เรียนให้ดีขึ้น
ยอมรับว่าผู้เรียนสามารถทำงานยาก ๆ ได้	ไม่เชื่อในความสามารถของผู้เรียน
ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	ใช้ความคิดของตนเองเป็นใหญ่
ส่งเสริมให้กำลังใจผู้เรียน	บั่นทอนกำลังใจของผู้เรียน
เตรียมการสอนเป็นอย่างดี	ไม่เตรียมการสอน
การสอนมีการยืดหยุ่นถ้าไม่เป็นไปตามแผน	ต้องสอนตามแบบแผนที่เตรียมไว้ ไม่มีการ
	เปลี่ยนแปลง
ยอมรับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน	ไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

พฤติกรรมที่ดี

ใช้อุปกรณ์การสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ
 ใช้การสาธิตและอภิปรายที่จะช่วยให้เกิด
 การเรียนรู้แจ่มแจ้ง
 ให้คำชี้แจงอย่างแจ่มชัด
 สนับสนุนให้ผู้เรียนแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และ
 ประเมินผลด้วยตนเอง
 มีระเบียบวินัยที่ดี
 ให้ความช่วยเหลือผู้เรียนด้วยความเต็มใจ

พฤติกรรมที่ไม่ดี

ใช้วัสดุและวิธีสอนที่ไม่น่าสนใจ
 การสาธิตและอภิปรายไม่ชัดเจน
 ให้คำชี้แจงอย่างคลุมเครือ
 ไม่ให้โอกาสผู้เรียนทำงานและประเมินผลด้วย
 ตนเอง
 ทำอะไรตามชอบใจ
 ให้ความช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเสียไม่ได้

2. เนื้อหาวิชา นักศึกษาผู้ใหญ่จะเรียนได้ค้ำใจเขาต้องการที่จะเรียน เขาจะเรียนเฉพาะสิ่งที่เขาเห็นว่ามีความจำเป็นต่อเขาในปัจจุบัน โดยมีจุดศูนย์กลางของการเรียนรู้อยู่ที่การนำปัญหาที่เป็นจริงมาเป็นเนื้อหาวิชาเรียน และเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่าเด็ก ๆ เรียนหนังสือสำหรับอนาคต แต่สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่เขาต้องการความรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้ทันที ดังนั้นสิ่งสำคัญในการจัดเนื้อหาวิชาให้นักศึกษาผู้ใหญ่เรียนก็คือสิ่งที่เขาสนใจและให้เขาได้ก้าวหน้าไปตามอัธยาศัยความสามารถของเขาเอง (โมห์หมัค อับดุลกาเคร์. ม.ป.ป. : 26 - 27)

3. วิธีสอน โดยทั่วไปครูที่มีประสิทธิภาพดีที่สุดในการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่คือครูที่ใช้วิธีการสอนแบบประชาธิปไตย เพราะผู้เรียนจะมีโอกาสได้ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน (รัตนา ห่มไพศาล. 2528 : 139) และในการสอนนั้นก็ควรใช้หลาย ๆ วิธีร่วมกัน การสอนด้วยการบรรยายอย่างเดียวควรเปลี่ยนมาเป็นแบบบรรยายประกอบด้วยเทคนิคอื่น ๆ เช่น การอภิปราย การใช้อุปกรณ์ การสาธิต การให้ทดลองและทำจริง วิธีสอนต่าง ๆ ควรคัดเลือกใช้ให้เหมาะสมกับความมุ่งหมายของการเรียน ไม่มีวิธีสอนใดวิธีเดียวที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ การบรรยายหากนำมาใช้ในการแนะนำทบทวน การสรุป บทเรียนในเวลาไม่ยาวนักก็ยังมีประโยชน์อยู่มาก การอภิปราย และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจะช่วยให้ผู้ใหญ่ได้ใช้ประสบการณ์เดิมซึ่งมีอยู่แล้ว

ผสมผสานกับประสบการณ์ใหม่ ความรู้สึกใหม่ หัตถ์คติใหม่และความถึรวบยอคใหม่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นจุม่งหมายที่สำคัญในการสอนการศึกษาผู้ใหญ่

4. อุปกรณการสอน การจัดอุปกรณการสอนหรือหนังสือเรียนให้เหมาะสมจะช่วยให้ นักศึกษาผู้ใหญ่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันจริง ๆ นักศึกษาผู้ใหญ่จะเรียนได้ ก็ว่าการใช้อุปกรณการสอน หรือหนังสือเรียนที่ไม่สัมพันธ์กับชีวิตจริงของเขา ในการใช้อุปกรณ การสอนสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ นั้น โนลว์ (Knowles. 1950 : 49) กล่าวว่าควรมีการคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- 4.1 ครูควรวางแผนการใช้อุปกรณการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา
- 4.2 การเลือกใช้อุปกรณการสอน ครูควรเรียนรู้วิธีใช้และใช้ให้ตรงกับวัตถุประสงค์
- 4.3 ควรทดลองใช้อุปกรณการสอนก่อน
- 4.4 ควรแนะนำให้ผู้เรียนเข้าใจจุม่งหมายของการใช้อุปกรณการสอนเพื่อจะได้ใช้อย่างเกิดประโยชน์

4.5 ควรสรุปให้ผู้เรียนฟังหลังจากใช้อุปกรณการสอนแล้ว

4.6 ควรใช้อุปกรณให้สัมพันธ์กับวิธีสอน

5. การจัดสิ่งแวดล้อมและการบริหารชั้นเรียน เมื่อผู้ใหญ่มีอายุมากขึ้น ความสามารถทางค้ำร่างกายและสติปัญญาจะเริ่มเสื่อมถอยลง ฉะนั้นการจัดสิ่งแวดล้อมและการบริหารชั้นเรียน ควรได้ค้ำเนินการดังนี้ (กองการศึกษาผู้ใหญ่. 2518 : 46)

5.1 โต๊ะเก้าอี้ควรให้มีลักษณะที่เหมาะสมกับผู้ใหญ่ การใช้โต๊ะเก้าอี้ของเด็ก สำหรับชั้นเรียนของผู้ใหญ่ควรหลีกเลี่ยง

5.2 กระดานคำ แสงสว่างในห้องเรียน ขนาดของตัวหนังสือที่เขียนควรให้ชัดเจน

5.3 การยอมรับในความบกพร่องทางร่างกาย การเจ็บป่วยของผู้ใหญ่ของการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

นอกจากนั้นควรเลือกสถานที่เรียนที่ไม่มีเสียงอื่นรบกวน จัดที่นั่งให้ผู้เรียนอยู่ใกล้ผู้พูด ห้องเรียนไม่ควรจะใหญ่เกินไป หรือคับแคบเกินไป และห้องเรียนนั้นควรมีฝักกันไว้เป็นสัดส่วน

(เชียรศรี วิวิธสิริ. 2527 : 138) และในการจัดตั้งชั้นเรียนควรอยู่ใกล้ที่พักของผู้เรียน เพื่อความสะดวกและความปลอดภัยในการมาเรียนในเวลากลางคืน (สมบุรณ์ ศาลยาชีวิน. ม.ป.ป. : 117)

3. การออกกลางคืน

ปัญหาการออกกลางคืนของนักเรียนนักศึกษาเป็นปัญหาที่ปรากฏอยู่ทั่ว ๆ ไปในการศึกษาทุกระดับของชาติ และถือว่าเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่ง เพราะการออกกลางคืนถือว่าเป็นการสูญเสียเวลาทางการศึกษาและบ่งบอกถึงความล้มเหลวของการจัดการศึกษาได้อีกด้วย (ชาญชัย อาจินสมาจาร. 2530 : 47) ซึ่งสาเหตุของการออกกลางคืนจะเกิดจากหลายสาเหตุด้วยกัน และสามารถแยกเป็นสามใหญ่ ๆ 3 ด้าน ดังนี้คือ

1. สาเหตุที่เกิดจากตัวผู้เรียน ได้แก่ การติดงานอาชีพซึ่งต้องเร่งให้เสร็จทันฤดูกาล ชั่วโมงการทำงานเปลี่ยนไปจึงไม่สามารถเรียนได้ทันตามกำหนด ไม่สนใจที่จะเรียนต่อเพราะไม่เห็นประโยชน์ของการเรียน (วีระชัย มีชอบธรรม. 2520 : 110) มีพื้นฐานการศึกษาเดิมช้อย ต้องย้ายภูมิลำเนาไปประกอบอาชีพในที่อื่น ผู้เรียนบางคนต้องไปประกอบอาชีพไกลบ้านทำให้ขาดเรียนบ่อย ๆ จึงเรียนไม่ทันและไม่อยากจะเรียน ผู้เรียนต้องการพักผ่อนเพราะทำงานหนักตลอดวัน ผู้เรียนที่เป็นหญิงมีภาระต้องเลี้ยงบุตร ต้องนํานุตรมาชั้นเรียนด้วยทำให้เกิดความเกรงใจครูผู้สอน ผู้เรียนบางคนมาเข้าเรียนดึกทำให้การสอนต้องเลิกติดตามผู้เรียนที่มาก่อน จึงต้องเสียเวลารอ บางคนเกิดการทะเลาะวิวาทกันกับผู้เรียนที่อยู่คนละหมู่บ้าน ผู้เรียนที่มีอายุน้อยมักโดนปัญหาให้ผู้เรียนที่มีอายุมากเป็นผู้ขบคิดและตอบ และสำหรับผู้เรียนที่สูงอายุจะไม่มีแว่นสายตา จึงเกิดปัญหาการเรียน (สมบุรณ์ ศาลยาชีวิน. ม.ป.ป. : 97 - 98)

2. สาเหตุที่เกิดจากครูผู้สอนและวิธีการสอน ครูผู้สอนและวิธีการสอนของครูถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อการออกกลางคืนของผู้เรียน ในเรื่องนี้ได้มีนักการศึกษาหลายท่าน เช่น วีระชัย มีชอบธรรม (2520 : 111), สุพัตรา ชุมเกตุ (2521 : 25 - 26), เชียรศรี วิวิธสิริ (2527 : 162) และชาญชัย อาจินสมาจาร (2530 : 47)

ได้สรุปตรงกันว่าสาเหตุของการออกกลางคันของผู้เรียนส่วนหนึ่งเกิดมาจากความไม่พึงพอใจใน
ตัวครูผู้สอนและวิธีการสอนของครู

3. การจัดสภาพแวดล้อมและการบริหารชั้นเรียน การจัดสิ่งแวดล้อมและการบริหาร
ชั้นเรียนก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีการออกกลางคัน เช่น ชั้นเรียนตั้งอยู่ในแหล่งที่ผู้เรียน
มาเรียนไม่สะดวก ชั้นเรียนไม่ได้ตั้งอยู่ในที่ปลอดภัยแก่ผู้เรียนอย่างเพียงพอ ขนาดของชั้นเรียน
ที่ใหญ่เกินไปจนไม่สามารถได้รับการเอาใจใส่จากครูผู้สอนอย่างทั่วถึง (สุหัตตรา ชุมเกตุ-
2521 : 19 - 20) มีบุคคลภายนอกมารบกวนทำให้ผู้เรียนเกิดความอาย ลังเลใจ และไม่มี
สมาธิในการเรียน (สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน. ม.ป.ป. : 97) โต๊ะเรียน ม้านั่งไม่สะดวกสบาย
ซึ่งอาจทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจต่อบทเรียนไป (ชาญชัย อาจินสมาจาร. 2530 : 48)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เสาวนีย์ คิสวัณม์ (2521 : ข - ก) ได้ทำการศึกษาโอกาสการสำเร็จการศึกษา
ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีภูมิหลังต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า นิสิตหญิงมีโอกาสสำเร็จ
การศึกษาคอมพิวเตอร์สูงกว่านิสิตชายอย่างมีนัยสำคัญ ในทางตรงกันข้ามนิสิตชายมีโอกาสสำเร็จ
การศึกษาลัทธิศาสนาและสังคมศาสตร์สูงกว่านิสิตหญิงอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนั้น
ยังพบว่านิสิตที่บิดามีอาชีพเกษตรกรรมมีโอกาสออกกลางคันสูงกว่านิสิตที่บิดามีอาชีพรับราชการ
อาชีพค้าขาย หรือเจ้าของกิจการ อย่างมีนัยสำคัญ นิสิตที่มารดาเป็นอาชีพเกษตรกรรมมีโอกาสออก
กลางคันสูงกว่ามารดาเป็นทนายรับราชการ ค้าขาย และเจ้าของกิจการอย่างมีนัยสำคัญ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2523 : 77 - 79) ได้ทำการศึกษาเรื่องสาเหตุการออก
กลางคันของนิสิตนักศึกษาจากมหาวิทยาลัย 5 แห่งในกรุงเทพมหานคร พบว่า สาเหตุการออก
กลางคันสำคัญอันดับหนึ่งคือการแบ่งเวลาไม่เหมาะสม และไม่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนอันเนื่องมาจาก
ไม่ได้จัดเวลาให้การศึกษาเล่าเรียน กล่าวคือ ไม่ดูหนังสือ ไม่ทำการบ้าน ไม่เข้าห้องเรียนหรือ
ขาดเรียน เพราะชวนเพื่อนไปเที่ยว คีฬา เสพสุรา และเล่นการพนัน เป็นต้น สาเหตุรอง

รองลงมาคือ หักเกณฑ์ข้อวิชาที่เรียนและเกณฑ์เรียนไม่ดี ไม่ชอบวิธีสอนของอาจารย์ ขาดความสัมพันธ์กับอาจารย์ อุปกรณ์การเรียนการสอนไม่เพียงพอ พื้นความรู้ในระดับมัธยมศึกษาไม่ดี และฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2524 : 49) ได้ติดตามผลนักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ในโรงเรียนฝึกสอนอาชีพเคลื่อนที่ พบว่าสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาเรียนไม่จบตามหลักสูตรนั้น เกิดจากการมีสุขภาพไม่ดี ย้ายภูมิลำเนา เรียนไม่เข้าใจ ขาดปัจจัยในการเรียน และไม่พึงพอใจในการสอนของครูผู้สอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2526 : 184 - 190) ได้สำรวจตัวแปรที่อาจมีอิทธิพลต่อการสำเร็จศึกษา การลาออกกลางคัน และการสอบตกของนักศึกษาพยาบาล รามาธิบดี ผลการศึกษาพบว่า เพศหญิงมีโอกาสสำเร็จการศึกษามากกว่าเพศชาย มีการออกกลางคัน และการตกซ้ำชั้นน้อยกว่าเพศชาย และในการออกกลางคันจะพบมากในอายุระหว่าง 22-23 ปี ซึ่งมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2528 : 44 - 45) ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุให้นักเรียนระดับประถมศึกษา มาเรียน ขาดเรียน และออกกลางคัน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่มาเรียนส่วนใหญ่มีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน ในขณะที่นักเรียนที่ขาดเรียนและออกกลางคันส่วนใหญ่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียน นักเรียนที่ขาดเรียนมีปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางไปโรงเรียนมากกว่านักเรียนที่มาเรียน นักเรียนที่ขาดเรียนและออกกลางคันมักไม่ได้รับความสนใจจากครูเท่าที่ควร และนักเรียนที่ขาดเรียนและออกกลางคันมักได้รับการลงโทษจากครูบ่อย ๆ

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2528 : 98 - 114) ได้ทำการประเมินผลการดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2527 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ผลการประเมินผลพบว่าครูผู้สอนบางคนยังขาดประสบการณ์การสอน ขาดความรับผิดชอบ ไม่ประจำอยู่ในหมู่บ้าน บางคนไม่ค่อยเข้าใจจุดมุ่งหมายในการสอนจึงทำให้ไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร นอกจากนั้นยังพบว่าแผนการสอน

สำหรับครู และโปสเตอร์ประกอบการสอนมีข้อบกพร่องผิดพลาด ส่วนในด้านผู้เรียนนั้นพบว่า ผู้เรียนบางคนที่มีอายุมากมักจะมีปัญหาเรื่องสายตา และสติปัญญาไม่ดีคือเรียนไม่รู้เรื่องและความจำไม่ค่อยดี บางคนขาดความสนใจ และตั้งใจจริงที่จะมาเรียนเนื่องจากไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา และมองไม่เห็นประโยชน์ที่จะได้รับ สถานที่เรียนอยู่ไกลบ้านผู้เรียนบางคนทำให้ไม่สะดวกในการเดินทางมาเรียนเวลากลางคืน และผู้เรียนไม่ค่อยมีเวลามาเรียนเพราะเปิดทำการสอนในฤดูที่ประชาชนทำนา หรือบางคนต้องไปประกอบอาชีพที่อื่น ดังนั้นในการเปิดสอนจึงมีผู้เรียนออกกลางคืนเป็นจำนวนมาก

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2530-ก : 31) ได้ทำการประเมินผลโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติในปีงบประมาณ 2527 ผลการประเมินพบว่า การดำเนินงานมีปัญหาอุปสรรคบางประการ ซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่ปัญหาเรื่องผู้เรียนไม่ค่อยเห็นความสำคัญหรือประโยชน์ของการเรียน การจัดอุปกรณ์การสอนล่าช้า และอาสาสมัครไม่ค่อยรู้เทคนิคของการเรียนการสอน

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2530-ข : 22) ได้ทำการประเมินผลโครงการบัณฑิตอาสาสมัครในโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติในปีงบประมาณ 2527 ผลการประเมินที่เกี่ยวกับผู้เรียนในโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ พบว่าอุปสรรคที่ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเรียนต่อได้คือ ไม่ว่างจากงานอาชีพมากที่สุด รองลงมาคือเหนื่อยจากภารกิจในครอบครัว อายุมากและสายตาไม่ดี และอุปสรรคที่ทำให้ผู้เรียนหยุดเรียนกลางคันก่อนที่จะอ่านออกเขียนได้ คือ การเรียนที่ไม่ได้ผลทันใจ เกิดความห่อหอย และอาสาสมัครเกิดความเบื่อหน่ายที่จะสอน

เดวิส (Davis. 1964 : 2174-A) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับพลเมืองอาสาป้องกัน แห่งรัฐฟลอริดา พบว่าการวางตัวของครูผู้สอนเช่น การพบปะพูดคุย การให้ความเสมอภาค และความยุติธรรมของครูผู้สอนมีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนักศึกษา

แฮมิลตัน (Hamilton. 1964 : 4063) ได้ศึกษาการออกกลางคันของนักเรียนผิวขาวที่ออกจากโรงเรียนมัธยมในรัฐแคลิฟอร์เนีย ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มนักเรียนที่ออกกลางคันส่วนมากมักมาจากครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิก 5-6 คน ผู้ปกครองประกอบอาชีพในระดับต่ำเช่น เสมียนหรือรับจ้างในคอกปศุสัตว์ รายได้ของครอบครัวมีน้อย ผู้ที่ออกกลางคันประมาณสามในสี่เป็น

ผู้ที่มีอายุสูงกว่ามาตรฐาน ในชั้นเรียนนั้น ๆ มีผลการเรียนที่อ่อน นอกจากนั้นยังพบว่าสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนชายมักมาจากองค์ประกอบทางโรงเรียน ส่วนนักเรียนหญิงมักเกี่ยวข้องกับการแต่งงาน

โจนส์ และคลาเยน (ปรัม นิกมานนท์. 2528 : 324 อ้างอิงมาจาก Jones and Clynn. 1967) ได้ทำการสำรวจเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่ในประเทศอังกฤษ ผลการสำรวจพบว่าจำนวนเกือบสามในสี่มีสาเหตุการออกกลางคันมาจากด้านส่วนตัวและครอบครัว ซึ่งได้แก่ สุขภาพไม่ดี ย้ายที่อยู่ เปลี่ยนงาน ตีการกิจทางครอบครัว และภารกิจทางอาชีพ สาเหตุรองลงมาได้แก่ ความไม่พึงพอใจเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนและทัศนคติของผู้เรียนเอง ผู้หยุดเรียนจำนวนหนึ่งในสี่เห็นว่ากิจกรรมหรือวิชาไม่น่าสนใจเท่าที่ควร พบสิ่งอื่นที่น่าสนใจมากกว่าในภายหลัง ไม่ชอบเพื่อนร่วมชั้นเรียนบางคน เหตุผลที่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชานั้นผู้เรียนหยุดเรียนด้วยเหตุผลว่าสิ่งนั้นง่ายมากกว่าสิ่งนั้นยาก และมักชอบวิชาที่ท้าทายความสามารถของตนมากกว่า

โจเซฟ (Joseph. 1972 : 2248-A) ได้ศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาโรงเรียนเทคนิคอาชีวะในรัฐหลุยเซียนา พบว่าสาเหตุส่วนใหญ่จะอยู่ในด้านส่วนตัวและครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา สุขภาพไม่ดี เกิดความเจ็บป่วยทั้งตัวนักศึกษาเองหรือบุคคลในครอบครัว ต้องการออกไปประกอบอาชีพหรือออกไปเพื่อสมรส และปัญหาอีกประการหนึ่งก็คือ นักศึกษาขาดความรับผิดชอบ ไม่สนใจเรียนและไม่เห็นประโยชน์ของการเรียน สำหรับสาเหตุในด้านอื่น ๆ ได้แก่ การบริการของโรงเรียนไม่ดี เครื่องมือและบุคลากรไม่เพียงพอ และขาดการฝึกฝนในวิชาชีพ

โอเนล (O'Neil. 1975 : 5790-A) ได้ทำการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักเรียนระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา ของประเทศเอคิวคอร พบว่าสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียน การจัดระบบของโรงเรียน การมีอาคารไม่เพียงพอ และคุณภาพของครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนักเรียน

เวด (Wade. 1975 : 1470-A - 1471-A) ได้ทำการศึกษาความแตกต่างระหว่างการออกกลางคันกับการศึกษาต่อของนักศึกษาหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับที่ 11 และระดับ

ที่ 12 ในรัฐเคนทักกี พบว่านักศึกษาที่มีความผิดปกติในด้านการฟัง อารมณ์รุนแรง พัฒนาการด้านสติปัญญาช้า เป็นกลุ่มที่มีการออกกลางคันมากกว่ากลุ่มอื่น นอกจากนี้ยังพบอีกว่าอายุเป็นปัจจัยสำคัญที่มีสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนักศึกษา

เปคาฟาร์ (Paydarfar. 1977 : 3322-A - 3323-A) ได้ศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาระดับวิทยาลัยหลักสูตร 2 ปี พบว่าส่วนใหญ่เกิดจากองค์ประกอบด้านส่วนตัวของนักศึกษา ได้แก่ ความสนใจในการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับความก้าวหน้าของสติปัญญา ความสมบูรณ์ทางด้านจิตใจ ระดับแรงจูงใจในการเรียน สถานภาพสมรส นอกจากนี้ยังพบอีกว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ความพึงพอใจในบุคลิกภาพของครู การสอนของครู และความพึงพอใจในสังคมของสถานศึกษาก็เป็นสาเหตุด้วย

อาบิเกล (Abigail. 1979 : 7109-A) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการออกกลางคันและการศึกษาต่อของนักศึกษาผู้ใหญ่ในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยแมสซาชูเซต พบว่าองค์ประกอบสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักศึกษาคือ ปัญหาค่าใช้จ่ายในการเรียน เจตคติของสมาชิกในครอบครัวที่มีต่อการเรียน ตลอดจนงานในหน้าที่รับผิดชอบอยู่ นอกจากนี้ยังพบอีกว่า สุขภาพ ความรู้และประสบการณ์เดิม และทัศนคติของครูผู้สอนส่งผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษา

ไดเคอร์ริคส์ (Diedericks. 1979 : 2498-A) ได้สำรวจลักษณะของนักศึกษาประชากรศาสตร์ที่ออกกลางคันในวิทยาลัยระดับอุดมศึกษาของรัฐ และเอกชน ผลการสำรวจพบว่าเพศมีความสัมพันธ์ต่อการศึกษาต่ออย่างมีนัยสำคัญ และองค์ประกอบที่บ่งชี้ถึงสาเหตุที่ออกกลางคันและการศึกษาต่อ ได้แก่ การจัดระบบการศึกษาที่เหมาะสมของสถานศึกษา

รูช (Roush. 1979 : 1307-A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาของนักศึกษาที่กำลังศึกษา และที่ออกกลางคัน ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุการออกกลางคันเป็นผลมาจากการที่นักศึกษาไม่ใช้บริการให้คำปรึกษา นักศึกษาที่มีผลการเรียนต่ำในภาคเรียนแรกมีแนวโน้มที่จะออกกลางคัน เพศหญิงมีแนวโน้มในการออกกลางคันมากกว่าเพศชาย และนักศึกษาที่เดินทางกลับไปเยี่ยมบ้านทุก ๆ สัปดาห์มีแนวโน้มในการออกกลางคันสูง นอกจากนี้ยังพบอีกว่า

ประมาณร้อยละ 50 ของนักศึกษาเห็นว่าสาขาที่เรียนนั้นไม่มีประโยชน์จึงลาออกไปเพื่อเรียนในสาขาวิชาที่ตนถนัดหรือสนใจ

แฮสมิลเลอร์ (Haasmiller. 1979 : 3144-A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของนักศึกษา และสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อนักศึกษาที่กำลังศึกษา และนักศึกษาที่ออกกลางคันในระบบเปิดของวิทยาลัยชุมชน ผลการศึกษาพบว่าผลกระทบระหว่างนักศึกษาที่ยึดตัวเองกับยึดสิ่งแวดล้อมในทุกขณะวิชามีความแตกต่างกัน นักศึกษาที่ยึดตัวเองเป็นสำคัญมีความต้องการที่จะศึกษาต่อ ส่วนนักศึกษาที่ยึดหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนมักจะออกกลางคัน และนักศึกษาที่มีความเข้าใจในความต้องการของตนเองจะช่วยลดปัญหาการออกกลางคันได้

เมเยอร์ (Meyers. 1981 : 105-A) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบนักศึกษาที่ออกกลางคันชนิดดวอร์ และนักศึกษาที่ออกกลางคันชั่วคราวเนื่องจากย้ายที่เรียนและหยุดเรียน รวมทั้งนักศึกษาที่ยังคงศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเซนต์คลาวด์สเตท รัฐมินเนโซตา ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาที่มีความสามารถสูงจะออกกลางคันชนิดดวอร์น้อย นอกจากนั้นนักศึกษาที่ออกกลางคันชนิดดวอร์จะมีการพัฒนาเป้าหมายการศึกษาโดยเฉพาะในวิชาชีพ และวิชาที่เรียนน้อยกว่ากลุ่มนักศึกษาที่ยังคงศึกษาต่อ และกลุ่มนักศึกษาที่ออกกลางคันชนิดดวอร์จะไม่ค่อยเห็นความจำเป็นหรือคุณค่าของการศึกษา

จอห์นสัน (Johnson. 1981 : 569-A - 570-A) ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างนักศึกษาที่ยังคงศึกษาต่อ และนักศึกษาที่ออกกลางคันในมหาวิทยาลัยบาคเกอร์ ผลการศึกษาพบว่าผลการเรียนของนักศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง ค่านิยมของผู้ปกครองที่มีต่อสถานศึกษา การตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ และอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้นักศึกษามีการออกกลางคัน

คัลเนียก (Dulniak. 1982 : 3455-A - 3456-A) ได้ทำการสำรวจสาเหตุของการออกกลางคันของนักศึกษาปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยมอนทานา ผลการสำรวจพบว่าอัตราการออกกลางคันของนักศึกษาชายมีมากกว่าหญิง นักศึกษาที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการเรียนจะมีการออกกลางคันสูง และนักศึกษาที่ไม่สามารถตัดสินใจเลือกเรียนวิชาใดจะมีอัตราการออกกลางคันสูงกว่านักศึกษาที่เลือกเรียนในสาขาวิชาที่ตนชอบและถนัด

แฮกเกอร์ตี (Haggerty. 1985 : 1530) ได้ทำการศึกษาความแตกต่างระหว่าง การออกกลางคันกับการศึกษาต่อของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า เพศ อายุ พื้นฐาน การศึกษาเดิม สามารถบ่งชี้ความแตกต่างระหว่างการออกกลางคันกับการศึกษาต่อได้

โลเวอร์รี (Lowery. 1985 : 1796) ได้ทำการศึกษาตัวบ่งชี้ความแตกต่าง ระหว่างการออกกลางคันและไม่ออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่โรงเรียนไวท์ฟีลด์เคาน์ตี พบว่า เกรดเฉลี่ย เกรดสะสม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตรสามารถบ่งชี้ความแตกต่างได้

แลงเกนบาค และโคโรเนน (Langenbach and Korhonen. 1988 : 136 - 148) ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างการออกกลางคันกับการศึกษาต่อของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในโปรแกรมการเรียนแบบเสรี ผลการศึกษาพบว่า เพศ ความสนใจ และแรงจูงใจ สามารถ อธิบายความแตกต่างระหว่างการออกกลางคันและการศึกษาต่อของนักศึกษาได้

สมมติฐานในการศึกษา

1. นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีสาเหตุการออกกลางคันแตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีสาเหตุการออกกลางคันแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้เดิมต่างกัน มีสาเหตุการออกกลางคันแตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่มีมูลเหตุการสมัครเข้าเรียนต่างกัน มีสาเหตุการออกกลางคันแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในบทนี้จะกล่าวถึงวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าอันได้แก่ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ และการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จชั้นพื้นฐานของจังหวัดอุบลราชธานีที่ออกกลางคัน ในปีการศึกษา 2530 จำนวน 387 คน จาก 37 ชั้นเรียน

กลุ่มตัวอย่างและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จชั้นพื้นฐานของจังหวัดอุบลราชธานี ที่ออกกลางคันในปีการศึกษา 2530 จากอำเภอที่มีชั้นเรียนที่มีอัตราการออกกลางคันเกินร้อยละ 30 ขึ้นไปได้ตั้งอยู่ ได้แก่ อำเภอโพธิ์ไทร ศรีเมืองใหม่ โขงเจียม และพิบูลมังสาหาร จากนั้นจึงใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) สุ่มเอาชั้นเรียนประมาณหนึ่งในสองของชั้นเรียนทั้งหมดใน 4 อำเภอข้างต้น ซึ่งมีอยู่ 29 ชั้นเรียนได้ชั้นเรียนที่นำมาศึกษาจำนวน 15 ชั้นเรียน แล้วจึงใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งสุ่มเอานักศึกษามาอีกประมาณหนึ่งในสอง ให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 134 คน ดังรายละเอียดตามตาราง 1

ตาราง 1 พื้นที่ตั้งชั้นเรียน และจำนวนนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน ในจังหวัด
อุบลราชธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ที่	พื้นที่ตั้งชั้นเรียน		จำนวนนักศึกษา ที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง
	หมู่บ้าน	อำเภอ	
1.	ทุ่งหนองบัว	พิบูลมังสาหาร	12
2.	หนองเม็ก	พิบูลมังสาหาร	11
3.	โคกเลียบ	พิบูลมังสาหาร	5
4.	โนนกาหลง	พิบูลมังสาหาร	12
5.	คอนจิก	พิบูลมังสาหาร	5
6.	พะเนียด	ศรีเมืองใหม่	19
7.	ทุ่งหลวง	ศรีเมืองใหม่	4
8.	ทุ่งบุญ	ศรีเมืองใหม่	8
9.	คำไหล	ศรีเมืองใหม่	10
10.	กันท่าเกวียน	โขงเจียม	8
11.	คำเขื่อนแก้ว	โขงเจียม	3
12.	ห้วยสะคาม	โขงเจียม	4
13.	ไพรสวรรค์	โพธิ์ไทร	17
14.	หนองฟานเย็น	โพธิ์ไทร	11
15.	สารภี	โพธิ์ไทร	5
รวม			134

2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดรูปแบบ (Structured Interview) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งสภาพและปัญหาทั่วไปของจังหวัด และสภาพปัญหาการดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบ เปิดเสริมขั้นพื้นฐานของจังหวัดอุบลราชธานี และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. สร้างแบบสัมภาษณ์ครั้งแรก
3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญรวม 5 ท่าน ทำการตรวจเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงพิสัย (Face Validity)
4. ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้เป็นฉบับสมบูรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง และเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าดังรายละเอียดที่ปรากฏในบทที่ 1 ผู้ศึกษาจึงได้แบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานบางประการของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสริมขั้นพื้นฐานที่ ออกกลางกัน ซึ่งเป็นชุดคำถามที่เป็นแบบสำรวจรายการ (Checklists)

ตอนที่ 2 เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับสาเหตุของการออกกลางกัน ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านส่วนตัวและครอบครัวของนักศึกษา ครูผู้สอนและวิธีการสอน และด้านการจัดสภาพแวดล้อม และการบริหารชั้นเรียน ซึ่งเป็นชุดคำถามที่เป็นแบบสำรวจรายการ และคำถามปลายเปิด

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประสานงานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อขอทราบข้อมูล รายละเอียดต่าง ๆ และความช่วยเหลือบางประการ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ประสานงานด้วยตนเอง

2. ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ด้วยตนเอง พร้อมด้วยผู้ช่วยวิจัยซึ่งสามารถพูดและเข้าใจภาษาถิ่นได้ และเคยปฏิบัติงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานมาก่อนอีก 3 คน โดยได้ทำการซักซ้อมความเข้าใจในรายละเอียดต่าง ๆ ก่อนออกเก็บข้อมูลจริง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาซึ่งเป็นตัวแปรต้นและสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาทั้ง 3 ค่าย ได้วิเคราะห์ในรูปแบบของความถี่ และค่าร้อยละ โดยเสนอในรูปแบบของตารางประกอบการบรรยาย

2. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างสาเหตุการออกกลางคันกับตัวแปรต้น ได้วิเคราะห์โดยใช้ ไค-สแควร์ (Chi-Square Test) ใช้สูตร (ประคอง กรรณสูตร. 2525 : 156)

$$\chi^2 = \sum \left\{ \frac{(f_o - f_e)^2}{f_e} \right\}$$

โดย $df = (r - 1)(c - 1)$

เมื่อ χ^2 แทน ไค-สแควร์ที่ได้จากการคำนวณ

f_o แทน ความถี่จากการสังเกต

f_e แทน ความถี่ที่คาดหวัง

r แทน จำนวนแถวบน

c แทน จำนวนแถวตั้ง

โดยมีข้อตกลงว่าถ้าลักษณะข้อมูลเป็นแบบ 2×2 และมีค่าความถี่ในรายการใดรายการหนึ่งต่ำกว่า 10 จะแก้ด้วยค่าเยตส์ (Yates's Correction) และถ้าลักษณะข้อมูลเป็นแบบ 2×3 และ 2×4 และมีค่าความถี่ในบางรายการต่ำกว่า 5 จะนำมารวมกับรายการที่มีคุณสมบัติคล้ายกันเป็น 1 รายการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษารังนี้ ได้แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้
 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาเมื่อพิจารณาโดยรวม เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ พื้นฐานความรู้เดิม และมูลเหตุการสมัครเข้าเรียน เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของความถี่ ค่าร้อยละ และค่าไค-สแควร์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 2 ค่าความถี่ ร้อยละ และลำดับที่ของนักศึกษาที่ออกกลางคันเมื่อจำแนกตามเพศ อายุ พื้นฐานความรู้เดิม และมูลเหตุการสมัครเข้าเรียน

สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
1. เพศ			
ชาย	60	44.78	2
หญิง	74	55.22	1
รวม	134	100	

ตาราง 2 (ต่อ)

สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
2. อายุ			
15 - 20 ปี	21	15.67	3
21 - 25 ปี	20	14.93	4
26 - 40 ปี	47	35.07	1
41 - 60 ปี	46	34.33	2
รวม	134	100	
3. พื้นฐานความรู้เดิม			
ไม่มีพื้นฐานความรู้มาก่อน	43	32.09	2
กรช.	15	11.19	3
ประถมศึกษาปีที่ 1 - 2	15	11.19	3
ประถมศึกษาปีที่ 3 - 4	61	45.53	1
รวม	134	100	
4. มูลเหตุการสมัครเข้าเรียน			
สมัครเข้าเรียนด้วยความต้องการของตนเอง	70	52.24	1
สมัครเข้าเรียนตามเพื่อน	31	23.13	3
สมัครเข้าเรียนด้วยความเกรงใจหรือถูกบังคับ	33	24.63	2
รวม	134	100	

จากตาราง 2 จำนวนนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 134 คนนั้น เมื่อได้จำแนกตามเพศ อายุ พื้นฐานความรู้เดิม และมูลเหตุการสมัครเข้าเรียนแล้ว ได้แก่

1. เพศ พบว่าเพศหญิงมีจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 55.22 ที่เหลืออีก 60 คน เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 44.78

2. อายุ พบว่านักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 26-40 ปี มีมากที่สุดจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 35.07 รองลงมาได้แก่อายุ 41-60 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 34.33 อายุ 15-20 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 15.67 และอายุ 21-25 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 14.93 ตามลำดับ

3. พื้นฐานความรู้เดิม พบว่านักศึกษามีพื้นฐานความรู้เดิมในระดับประถมศึกษาปีที่ 3-4 มีมากที่สุด จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 45.53 รองลงมาได้แก่ ไม่มีพื้นฐานความรู้มาก่อน จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 32.09 และที่มีจำนวน 15 คน เท่ากันคือ นักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้เดิมอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-2 และผู้ที่ผ่านโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ (ครช.) คิดเป็นร้อยละ 11.19

4. มูลเหตุการสมัครเข้าเรียน พบว่านักศึกษาที่สมัครเข้าเรียนด้วยความต้องการของตนเองมีมากที่สุดจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 52.24 รองลงมาได้แก่ ผู้ที่สมัครเข้าเรียนด้วยความเกรงใจหรือถูกบังคับ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 24.63 และเป็นผู้ที่สมัครเข้าเรียนตามเพื่อน จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 23.13 เป็นอันดับสุดท้าย

ตอนที่ 2 สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสร็จขั้นพื้นฐานเมื่อพิจารณาโดยรวม

เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่ามีบางสาเหตุที่มีความถี่ต่ำกว่า 5 ได้แก่ สาเหตุที่เนื่องมาจากการไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมชั้นเรียนเดียวกัน แ่่งงาน ครูมักชอบล้อเลียนหรือเปิดเผยปมด้อยของนักศึกษาให้ได้อับอาย ซ้อสอบที่ใช้สอบยากเกินไป แสงสว่างในชั้นเรียนไม่เพียงพอ จำนวนนักศึกษามีมากเกินไปทำให้ครูดูแลไม่ทั่วถึง มีเสียงรบกวนจากภายนอกทำให้เกิดความรำคาญจนไม่มีสมาธิที่จะเรียน และถูกรบกวนจากเพื่อนร่วมชั้นเรียนเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างที่ประสบกับสาเหตุ

เหล่านี้นับจำนวนไม่ถึง 5 คน นำมาใช้ในการคำนวณค่าไค-สแควร์ไม่ได้ ผู้วิจัยจึงคัดเลือกเฉพาะสาเหตุที่มีความถี่เกิน 5 ขึ้นไปมาพิจารณาดังรายละเอียดตามตาราง 3 - 15

ตาราง 3 ค่าความถี่ ร้อยละ และลำดับความสำคัญที่เป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา

ข้อที่	สาเหตุการออกกลางคัน	จำนวน (N=134)	ร้อยละ	ลำดับ ความ สำคัญ
<u>ด้านส่วนตัวและครอบครัวของนักศึกษา</u>				
1.	สุขภาพไม่ดี	30	22.39	4
2.	สติปัญญาไม่ดี และลึ้มง่าย	33	24.63	3
3.	คนในครอบครัวเจ็บป่วยต้องออกไปดูแล	8	5.97	14
4.	มาเรียนเท่าที่ต้องการรู้เท่านั้น	14	10.45	9
5.	รู้สึก่ววิชาที่เรียนนั้นยากกลัวเรียนต่อไปไม่ได้ และกลัวว่าจะสอบตก	19	14.18	7
6.	ไม่มีเวลามาเรียนเพราะติดภาระทางอาชีพ	36	26.87	2
7.	ไม่มีเวลามาเรียนเพราะติดภาระหน้าที่ทางครอบครัว	43	32.09	1
8.	ต้องการพักผ่อนเพราะเหน็ดเหนื่อยจากการทํางานในอาชีพหรือภารกิจทางครอบครัวจึงไม่อยากมาเรียน	21	15.67	6
9.	ขาดเรียนบ่อยแล้วเรียนไม่ทันเพื่อนจึงไม่อยากมาเรียนอีก	17	12.69	8
10.	คนในครอบครัวไม่สนับสนุนให้เรียน	12	8.96	11
11.	ต้องอพยพย้ายถิ่นระหว่างเรียน	28	20.90	5
<u>ด้านครูผู้สอนและวิธีการสอน</u>				
1.	ครูมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทำให้หมดความศรัทธา	11	8.21	13
2.	ครูขาดสอนเป็นประจำหรือมาสอนไม่ตรงเวลา	12	8.96	11
3.	ครูสอนเร็วและรวบรัดเกินไปจนเรียนไม่เข้าใจ	7	5.22	15

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อที่	สาเหตุการออกกลางคัน	จำนวน (N=134)	ร้อยละ	ลำดับ ความ สำคัญ
4.	มองไม่เห็นประโยชน์จากวิชาหรือกิจกรรมที่นำมาสอน <u>ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและการบริหารชั้นเรียน</u>	13	9.70	10
1.	ชั้นเรียนตั้งอยู่ไกลไม่สะดวกในการเดินทางมาเรียน	7	5.22	15
2.	ชั้นเรียนตั้งอยู่ในที่ที่ไม่ปลอดภัยในเวลาเดินทางมาเรียน	6	4.48	17

หมายเหตุ คนหนึ่งสามารถตอบได้หลายสาเหตุ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 3 สามารถสรุปได้ดังนี้

1. เมื่อพิจารณาตามจำนวนรายสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างออกกลางคันและมีความถี่เกิน 5 พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 17 รายสาเหตุ และในจำนวนนี้ปรากฏอยู่ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือด้านส่วนตัว และครอบครัวของนักศึกษาจำนวน 11 รายสาเหตุ ด้านครูผู้สอนและวิธีการสอนจำนวน 4 รายสาเหตุ และด้านการจัดสภาพแวดล้อมและการบริหารชั้นเรียนจำนวน 2 รายสาเหตุ

2. เมื่อพิจารณาตามลำดับความสำคัญของรายสาเหตุในแต่ละด้านแล้ว พบว่าในด้านส่วนตัวและครอบครัวของนักศึกษา ได้แก่ สาเหตุอันเนื่องมาจากการไม่มีเวลามาเรียน เพราะติดภาระหน้าที่ทางครอบครัวมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การไม่มีเวลามาเรียนเพราะติดภาระทางอาชีพ และสาเหตุในลำดับสุดท้ายของด้านนี้ก็คือ การที่คนในครอบครัวเจ็บป่วยต้องออกไปดูแล สำหรับในด้านการสอนและวิธีการสอนจะมีสาเหตุที่เนื่องมาจากการที่นักศึกษามองไม่เห็นประโยชน์จากวิชาหรือกิจกรรมที่นำมาสอนมากที่สุด รองลงมาคือการที่ครูขาดสอนเป็นประจำหรือมาสอนไม่ตรงเวลา ครุมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทำให้หมดความศรัทธา และการที่ครูสอนเร็วและรวบรัดเกินไปจนเรียนไม่เข้าใจ ตามลำดับ และสำหรับสาเหตุในด้านสุดท้ายคือสาเหตุที่เกิดจากด้านการจัดสภาพแวดล้อมและการบริหารชั้นเรียน อันได้แก่ การที่ชั้นเรียนตั้งอยู่ไกลไม่สะดวกในการเดินทางมาเรียน และชั้นเรียนตั้งอยู่ในที่ที่ไม่ปลอดภัยเวลาเดินทางมาเรียน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาเมื่อจำแนกตามเพศ อายุ พื้นฐาน
ความรู้เดิม และมูลเหตุการสมัครเข้าเรียน

ตาราง 4 ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าไค-สแควร์ที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างเพศกับ
สาเหตุการออกกลางคันในด้านส่วนตัวและครอบครัวของนักศึกษา

ข้อที่	สาเหตุการออกกลางคัน	เพศ				χ^2
		ชาย		หญิง		
		จำนวน (N=60)	ร้อยละ	จำนวน (N=74)	ร้อยละ	
1.	สุขภาพไม่ดี	14	23.33	16	21.62	0.04
2.	สติปัญญาไม่ดีและลึ้มง่าย	11	18.33	22	29.73	2.33
3.	คนในครอบครัวเจ็บป่วยต้องออกไปดูแล	3	5.00	5	6.76	0.00
4.	มาเรียนเท่าที่ต้องการรู้เท่านั้น	8	13.33	6	8.11	0.49
5.	รู้สึก่วาวิชาที่เรียนนั้นอยากกลัวเรียนต่อไปไม่ได้ และกลัวว่าจะสอบตก	7	11.67	12	16.22	0.26
6.	ไม่มีเวลามาเรียนเพราะติดภาระทางอาชีพ	22	36.67	14	18.92	5.31*
7.	ไม่มีเวลามาเรียนเพราะติดภาระหน้าที่ทาง ครอบครัว	12	20.00	31	41.89	7.29**
8.	ต้องการพักผ่อนเพราะเหน็ดเหนื่อยจากการ ทำงานในอาชีพ หรือภารกิจทางครอบครัว จึงไม่อยากมาเรียน	11	18.33	10	13.51	0.58
9.	ขาดเรียนบ่อยแล้วเรียนไม่ทันเพื่อนจึงไม่อยาก มาเรียนอีก	7	11.67	10	13.51	0.00

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	สาเหตุการออกกลางคัน	เพศ				χ^2
		ชาย		หญิง		
		จำนวน (N=60)	ร้อยละ	จำนวน (N=74)	ร้อยละ	
10.	จนในครอบครัวไม่สนับสนุนให้เรียน	4	6.67	8	10.81	0.27
11.	ต้องอพยพย้ายถิ่นระหว่างเรียน	11	18.33	17	22.97	0.43

เมื่อค่า $\chi^2 (\alpha = .05, df = 1) = 3.84$

และ $\chi^2 (\alpha = .01, df = 1) = 6.64$

จากตาราง 4 พบว่านักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีสาเหตุการออกกลางคันในด้านส่วนตัวและครอบครัวของนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 2 รายสาเหตุ คือ การไม่มีเวลา มาเรียนเพราะติดภาระทางอาชีพ โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอีก สาเหตุหนึ่ง ได้แก่ การไม่มีเวลา มาเรียนเพราะติดภาระหน้าที่ทางครอบครัว ซึ่งแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เหลืออีก 9 สาเหตุแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 5 ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าไค-สแควร์ ที่ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างเพศ กับ
สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาในด้านครูผู้สอนและวิธีการสอน

ข้อที่	สาเหตุการออกกลางคัน	เพศ				X ²
		ชาย		หญิง		
		จำนวน N=60	ร้อยละ	จำนวน N=74	ร้อยละ	
1.	ครูมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทำให้หมด ความศรัทธา	4	6.67	7	9.46	0.13
2.	ครูขาดสอนเป็นประจำ หรือมาสอน ไม่ตรงเวลา	7	11.67	5	6.76	0.47
3.	ครูสอนเร็วและรวบรัดเกินไปจนเรียน ไม่เข้าใจ	2	3.33	5	6.76	0.16
4.	มองไม่เห็นประโยชน์จากวิชา หรือ กิจกรรมที่นำมาสอน	8	13.33	5	6.76	0.96

เมื่อค่า $\chi^2_{(\alpha = .05, df = 1)} = 3.84$

จากตาราง 5 พบว่านักศึกษามีเพศต่างกัน มีสาเหตุการออกกลางคันในด้านครูผู้สอน
และวิธีการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 4 รายสาเหตุ

ตาราง 6 ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าไค-สแควร์ ที่ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างเพศ กับ สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาในด้านการจัดสภาพแวดล้อมและการบริหารชั้นเรียน

ข้อที่	สาเหตุการออกกลางคัน	เพศ				χ^2
		ชาย		หญิง		
		จำนวน N=60	ร้อยละ	จำนวน N=74	ร้อยละ	
1.	ชั้นเรียนตั้งอยู่ไกลไม่สะดวกในการเดินทางมาเรียน	2	3.33	5	6.76	0.25
2.	ชั้นเรียนตั้งอยู่ในที่ที่ไม่ปลอดภัยเวลาเดินทางมาเรียน	2	3.33	4	5.41	0.02

เมื่อค่า χ^2 ($\alpha = .05$, $df = 1$) = 3.84

จากตาราง 2 พบว่านักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีสาเหตุการออกกลางคันในด้านการจัดสภาพแวดล้อม และการบริหารชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 2 รายสาเหตุ

ตาราง 7 ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าไค-สแควร์ที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างอายุ กับสาเหตุการออกกลางคันในค่านส่วนตัวและครอบครัวของนักศึกษา

ข้อที่	สาเหตุการออกกลางคัน	ช่วงอายุ								χ^2
		15 - 20ปี		21 - 25ปี		26 - 40ปี		41 - 50ปี		
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
		N=21		N=20		N=47		N=46		
1.	สุขภาพไม่ดี	2	9.52	2	10.00	10	21.28	16	34.78	7.85*
2.	สติปัญญาไม่ดีและสิ่งง่าย	1	4.76	4	20.00	10	21.28	18	39.13	8.91*
3.	คนในครอบครัวเจ็บป่วยต้องออกไปดูแล	-	-	3	15.00	4	8.51	1	2.17	1.07
4.	มาเรียนเท่าที่ต้องการรู้เท่านั้น	2	9.52	4	20.00	5	10.64	3	6.52	0.47
5.	รู้สึกว่าวิชาที่เรียนนั้นยากเกินไปเรียนต่อไปไม่ได้ และกลัวว่าจะสอบตก	1	4.76	3	15.00	5	10.64	10	21.74	3.30
6.	ไม่มีเวลาเรียนเพราะคิดภาระทางอาชีพ	3	14.29	7	35.00	17	36.17	9	19.57	3.78
7.	ไม่มีเวลาเรียนเพราะคิดภาระหน้าที่ทางครอบครัว	3	14.29	8	40.00	21	44.68	11	23.91	5.38
8.	ต้องการพักผ่อนเพราะเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานในอาชีพหรือภารกิจทางครอบครัวจึงไม่อดทนมาเรียน	2	9.52	3	15.00	8	17.02	8	17.39	0.55
9.	ขาดเรียนบ่อยแล้วเรียนไม่ทันเพื่อนจึงไม่อดทนมาเรียน	1	4.76	4	20.00	7	14.89	5	10.87	0.35
10.	คนในครอบครัวไม่สนับสนุนให้เรียน	2	9.52	3	15.00	4	8.51	3	6.52	0.29
11.	ต้องการหย่าร้างกันระหว่างเรียน	10	47.62	7	35.00	7	14.89	4	8.70	16.09**

เมื่อค่า χ^2
 $(\alpha = .05, df = 2) = 5.99$

และค่า χ^2
 $(\alpha = .01, df = 2) = 9.21$

จากตาราง 7 พบว่านักศึกษาที่มีอายุต่างกันมีสาเหตุการออกกลางคันในด้านส่วนตัวและครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 3 รายสาเหตุ คือ สุขภาพไม่ดี และสติปัญญาไม่ดีและลึ้มง่าย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับอีกสาเหตุหนึ่ง ได้แก่ ต้องอพยพย้ายถิ่นระหว่างเรียน ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เหลืออีก 8 รายสาเหตุแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 8 ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าไค-สแควร์ที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างอายุ
ของนักศึกษา กับสาเหตุการออกกลางคันในด้านครูผู้สอนและวิธีการสอน

ข้อที่	สาเหตุการออกกลางคัน	ช่วงอายุ								χ^2
		15 - 20 ปี		21 - 25 ปี		26 - 40 ปี		41 - 60 ปี		
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
		N=21		N=20		N=47		N=46		
1.	ครูมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทำให้หมดความศรัทธา	2	9.52	3	15.00	4	8.51	2	4.35	0.89
2.	ครูขาดสอนเป็นประจำหรือมาสอนไม่ตรงเวลา	4	19.05	2	10.00	3	6.38	3	6.52	1.44
3.	ครูสอนเร็วและรวบรัดเกินไปจนเรียนไม่เข้าใจ	-	-	2	10.00	1	2.13	4	8.70	0.06
4.	มองไม่เห็นประโยชน์จากวิชาหรือกิจกรรมที่นำมาสอน	3	14.29	4	20.00	2	4.35	4	8.70	2.54

เมื่อค่า $\chi^2 (\alpha = .05, df = 2) = 5.99$

จากตาราง 8 พบว่านักศึกษาที่อายุต่างกัน มีสาเหตุการออกกลางคันในด้านครูผู้สอน
และวิธีการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 4 รายสาเหตุ

ตาราง 9 ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าไค-สแควร์ที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างอายุ
ของนักศึกษา กับสาเหตุการออกกลางคันในด้านการจัดสภาพแวดล้อมและการบริหารชั้นเรียน

ข้อที่	สาเหตุการออกกลางคัน	ช่วงอายุ								χ^2
		15 - 20 ปี		21 - 25 ปี		26 - 40 ปี		41 - 60 ปี		
		จำนวน N=21	ร้อยละ	จำนวน N=20	ร้อยละ	จำนวน N=47	ร้อยละ	จำนวน N=46	ร้อยละ	
1.	ชั้นเรียนตั้งอยู่ไกลไม่สะดวกในการเดินทางมาเรียน	-	-	2	10.00	2	4.35	3	6.52	0.06
2.	ชั้นเรียนตั้งอยู่ในที่ไม่ปลอดภัยเวลาเดินทางมาเรียน	1	4.76	1	5.00	2	4.35	2	4.35	0.02

เมื่อค่า $\chi^2_{(\alpha = .05, df = 2)} = 5.99$

จากตาราง 9 พบว่านักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีสาเหตุการออกกลางคันในด้านการจัด
สภาพแวดล้อมและการบริหารชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 2 รายสาเหตุ

ตาราง 10 ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าไค-สแควร์ที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างพื้นฐานความรู้เดิม กับสาเหตุการออกกลางคันในด้านส่วนตัวและครอบครัวของนักศึกษา

ข้อที่	สาเหตุการออกกลางคัน	พื้นฐานความรู้เดิม								χ ²
		ไม่มีมาก่อน		ครบ		ป1-2		ป3-4		
		จำนวน N=43	ร้อยละ	จำนวน N=15	ร้อยละ	จำนวน N=15	ร้อยละ	จำนวน N=61	ร้อยละ	
1.	สุขภาพไม่ดี	11	25.58	5	33.33	5	33.33	9	14.75	4.36
2.	สติปัญญาไม่ดีและง่าย	18	41.86	5	33.33	5	33.33	5	8.20	16.97*
3.	คนในครอบครัวเจ็บป่วยออกไปจน	3	6.98	1	6.67	2	13.33	2	3.28	1.73
4.	มาเรียนเท่าที่ห้องการรู้เท่านั้น	3	6.98	2	13.33	3	20.00	6	9.84	1.82
5.	รู้สึกว่าวิชาที่เรียนนั้นยากแล้วเรียนต่อไปไม่ได้ และกลัวว่าจะสอบตก	11	25.58	4	26.67	2	13.33	2	3.28	11.38*
6.	ไม่มีเวลาเรียนเพราะติดภาระทางอาชีพ	13	30.23	4	26.67	5	33.33	14	22.95	0.88
7.	ไม่มีเวลาเรียนเพราะติดภาระหน้าที่ทางครอบครัว	15	34.88	3	20.00	4	26.67	21	34.43	1.37
8.	ต้องการพักผ่อนเพราะเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานในอาชีพหรือภารกิจทางครอบครัวจึงไม่ยอมมาเรียน	7	16.28	2	13.33	3	20.00	9	14.75	0.07
9.	ซนเรียนน้อยแล้วเรียนไม่ทันเพื่อนจึงไม่ยอมมาเรียน	5	11.63	1	6.67	2	13.33	9	14.75	0.49
10.	คนในครอบครัวไม่สนับสนุนให้เรียน	6	13.95	-	-	2	13.33	4	6.56	1.71
11.	ต้องช่วยขยันเกินระหว่างเรียน	6	13.95	1	6.67	4	26.67	17	27.87	3.38

เมื่อค่า χ^2
 $(\alpha = .01, df = 2) = 9.21$
 และค่า χ^2
 $(\alpha = .01, df = 3) = 11.34$

จากตาราง 10 พบว่านักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้เดิมต่างกัน มีสาเหตุการรอกกลางกัน
 ในด้านส่วนตัวและครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 2 รายสาเหตุคือ สติปัญญา
 ไม่ดีและลึ้มง่าย และรู้สึก่ววิชาที่เรียนนั้นยากกลัวเรียนต่อไปไม่ได้ และกลัวว่าจะสอบตก ซึ่ง
 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เหลืออีก 9 รายสาเหตุแตกต่างกันอย่างไม่มี
 นัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าไค-สแควร์ที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างพื้นฐานความรู้เดิมของนักศึกษา กับสาเหตุการออกกลางคันในด้านครูผู้สอนและวิธีการสอน

ข้อที่	สาเหตุการออกกลางคัน	พื้นฐานความรู้เดิม								χ ²
		ไม่มีมาก่อน		ครูช.		ป. 1-2		ป. 3-4		
		จำนวน N=43	ร้อยละ	จำนวน N=15	ร้อยละ	จำนวน N=15	ร้อยละ	จำนวน N=61	ร้อยละ	
1.	ครูมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทำให้หมดความศรัทธา	3	6.98	1	6.67	-	-	7	11.48	0.73
2.	ครูขาดสอนเป็นประจำหรือมาสอนไม่ตรงเวลา	5	11.63	3	20.00	1	6.67	3	4.92	2.29
3.	ครูสอนเร็วและรวบรัดเกินไปจนเรียนไม่เข้าใจ	4	9.30	2	13.33	-	-	1	1.64	4.41
4.	มองไม่เห็นประโยชน์จากวิชาหรือกิจกรรมที่นำมาสอน	1	2.33	1	6.67	1	6.67	10	16.39	6.09*

เมื่อค่า $\chi^2 (\alpha = .05, df = 2) = 5.99$

จากตาราง 11 พบว่านักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้เดิมต่างกัน มีสาเหตุการออกกลางคัน ในด้านครูผู้สอนและวิธีการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียงรายสาเหตุเดียวคือ การมองไม่เห็นประโยชน์จากวิชาหรือกิจกรรมที่นำมาสอน ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 สำหรับอีก 3 รายสาเหตุแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าไค-สแควร์ที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างพื้นฐานความรู้เดิมของนักศึกษา กับสาเหตุการออกกลางคันในด้านการจัดสภาพแวดล้อมและการบริหารชั้นเรียน

ข้อที่	สาเหตุการออกกลางคัน	พื้นฐานความรู้เดิม								χ ²
		ไฉ่ฉีก่อน		กรณ		ป. 1-2		ป. 3-4		
		จำนวน N=43	ร้อยละ	จำนวน N=15	ร้อยละ	จำนวน N=15	ร้อยละ	จำนวน N=61	ร้อยละ	
1.	ชั้นเรียนตั้งอยู่ไกลไม่สะดวกในการเดินทางมาเรียน	3	6.98	1	6.67	1	6.67	2	3.28	0.85
2.	ชั้นเรียนตั้งอยู่ในที่ที่ไม่ปลอดภัย เวลาเดินทางมาเรียน	2	4.65	1	6.67	-	-	3	4.92	0.07

เมื่อค่า $\chi^2_{(\alpha = .05, df = 2)} = 5.99$

จากตาราง 12 พบว่านักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้เดิม มีสาเหตุการออกกลางคันในด้านการจัดสภาพแวดล้อม และการบริหารชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 2 สาเหตุ

ตาราง 13 ค่าความถี่ร้อยละ และค่าไค-สแควร์ที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างมูลเหตุการสมัครเข้าเรียนกับสาเหตุการออกกลางคันในด้านส่วนตัวและครอบครัวของนักศึกษา

ข้อที่	สาเหตุการออกกลางคัน	มูลเหตุการสมัครเข้าเรียน						χ ²
		สมัครใจ		ตามเพื่อน		เกรงใจ/บังคับ		
		จำนวน N=70	ร้อยละ	จำนวน N=31	ร้อยละ	จำนวน N=33	ร้อยละ	
1.	สุขภาพไม่ดี	14	20.00	7	22.58	9	27.27	0.68
2.	สติปัญญาไม่ดีและลึ้มง่าย	18	25.71	6	19.35	9	27.27	0.62
3.	คนในครอบครัวเจ็บป่วยต้องออกไปดูแล	3	4.29	3	9.68	2	6.06	1.11
4.	มาเรียนเท่าที่ต้องการรู้เท่านั้น	6	8.57	4	12.90	4	12.12	0.37
5.	รู้สึกว่าวิชาที่เรียนนั้นยากเกินไปเรียนต่อไป ไม่ได้ และกลัวว่าจะสอบตก	5	7.14	10	32.26	4	12.12	11.45**
6.	ไม่มีเวลาเรียนเพราะติดภาระทางอาชีพ	15	21.43	13	41.96	8	24.24	4.75
7.	ไม่มีเวลาเรียนเพราะติดภาระหน้าที่ทาง ครอบครัว	25	35.71	9	29.03	9	27.27	0.91
8.	ต้องการพักผ่อนเพราะเหน็ดเหนื่อยจากการ ทำงานในอาชีพหรือภารกิจทางครอบครัวจึง ไม่อยากมาเรียน	9	12.96	7	22.58	5	15.15	1.55
9.	ขาดเรียนบ่อยแล้วเรียนไม่ทันเพื่อนจึง ไม่อยากมาเรียน	8	11.43	4	12.90	5	15.15	0.28
10.	คนในครอบครัวไม่สนับสนุนให้เรียน	6	8.57	2	6.45	4	12.12	0.66
11.	ต้องอพยพย้ายถิ่นระหว่างเรียน	17	24.29	6	19.35	5	15.15	1.19

เมื่อค่า χ^2 ($\alpha = .01$, $df = 2$) = 9.21

จากตาราง 13 พบว่านักศึกษาที่มีมูลเหตุการสมัครเข้าเรียนต่างกัน มีสาเหตุการออกกลางคันในด้านส่วนตัวและครอบครัวของนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียงรายสาเหตุเดียวคือ การที่นักศึกษาารู้สึกว่าวิชาที่เรียนนั้นยากกลัวเรียนต่อไปไม่ได้ และกลัวว่าจะสอบตก ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เหลืออีก 10 รายสาเหตุแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าไค-สแควร์ที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างมูลเหตุการสมัครเข้าเรียนของนักศึกษา กับสาเหตุการออกกลางคันในด้านครูผู้สอนและวิธีการสอน

ข้อที่	สาเหตุการออกกลางคัน	มูลเหตุการสมัครเข้าเรียน						χ ²
		สมัครใจ		ตามเพื่อน		เกรงใจ/บังคับ		
		จำนวน N=70	ร้อยละ	จำนวน N=31	ร้อยละ	จำนวน N=33	ร้อยละ	
1.	ครูมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทำให้ หมดความศรัทธา	2	2.86	3	9.68	6	18.18	7.11 *
2.	ครูขาดสอนเป็นประจำหรือมาสอน ไม่ตรงเวลา	2	2.86	2	6.45	8	24.24	12.87 **
3.	ครูสอนเร็วและรวบรัดเกินไป จนเรียนไม่เข้าใจ	4	5.71	-	-	3	9.09	0.04
4.	มองไม่เห็นประโยชน์จากวิชาหรือ กิจกรรมที่นำมาสอน	6	8.57	4	12.90	3	9.09	0.48

$$\text{เมื่อค่า } \chi^2 (\alpha = .05, df = 2) = 5.99$$

$$\text{และค่า } \chi^2 (\alpha = .01, df = 2) = 9.21$$

จากตาราง 14 พบว่านักศึกษาที่มีมูลเหตุการสมัครเข้าเรียนต่างกัน มีสาเหตุการออกกลางคันในด้านครูผู้สอนและวิธีการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 2 รายสาเหตุ คือ เพราะครูมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทำให้หมดความศรัทธา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอีกรายสาเหตุหนึ่งคือ การที่ครูขาดสอนเป็นประจำหรือมาสอนไม่ตรงเวลา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับอีก 2 รายสาเหตุที่เหลือแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าไค-สแควร์ที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างมูลเหตุการสมัครเข้าเรียนของนักศึกษา กับสาเหตุการออกกลางคัน ในด้านการจัดสภาพแวดล้อม และการบริหารชั้นเรียน

ข้อที่	สาเหตุการออกกลางคัน	มูลเหตุการสมัครเข้าเรียน						χ^2
		สมัครใจ		ตามเพื่อน		เกรงใจ/บังคับ		
		จำนวน N=70	ร้อยละ	จำนวน N=31	ร้อยละ	จำนวน N=33	ร้อยละ	
1.	ชั้นเรียนตั้งอยู่ไกลไม่สะดวกในการเดินทางมาเรียน	3	4.29	-	-	4	12.12	1.11
2.	ชั้นเรียนตั้งอยู่ในที่ที่ไม่ปลอดภัย เวลาเดินทางมาเรียน	3	4.29	-	-	3	9.09	0.28

$$\text{เมื่อค่า } \chi^2 (\alpha = .05, df = 1) = 3.84$$

จากตาราง 15 พบว่านักศึกษามีมูลเหตุการสมัครเข้าเรียนต่างกัน มีสาเหตุการออกกลางคันในด้านการจัดสภาพแวดล้อมและการบริหารชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้ง 2 รายสาเหตุ

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จชั้นพื้นฐานใน จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จชั้นพื้นฐาน ในจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ พื้นฐานความรู้เดิม และมูลเหตุของการสมัคร เข้าเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้ทราบว่า การที่นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จชั้นพื้นฐานใน จังหวัดอุบลราชธานีต้องออกกลางคันนั้นเกิดจากสาเหตุใด และอยู่ในด้านใด อันจะเป็นแนวทาง ให้ผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี หรือศูนย์การ ศึกษาออกโรงเรียนในจังหวัดอื่น ๆ ที่มีพื้นฐานและลักษณะปัญหาที่คล้ายคลึงกันได้พิจารณาแก้ไขปัญหา การออกกลางคัน และสามารถพัฒนาการดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จชั้นพื้นฐานให้มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ชั้นพื้นฐานของจังหวัดอุบลราชธานี ที่ออกกลางคันในปีการศึกษา 2530 จำนวน 387 คน จาก 37 ชั้นเรียน

กลุ่มตัวอย่างและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสรีชั้นพื้นฐานของ จังหวัดอุบลราชธานี ที่ออกกลางคันในปีการศึกษา 2530 จากอำเภอที่มีชั้นเรียนที่มีอัตราการออกกลางคันเกินร้อยละ 30 ขึ้นไปตั้งอยู่ ได้แก่ อำเภอโพธิ์ไทร ศรีเมืองใหม่ พิบูลมังสาหาร และโขงเจียม จากนั้นจึงใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) สุ่มเอาชั้นเรียนประมาณหนึ่งในสองของชั้นเรียนทั้งหมดใน 4 อำเภอข้างต้นซึ่งมีอยู่ 29 ชั้นเรียน ได้ชั้นเรียนที่นำมาศึกษาจำนวน 15 ชั้นเรียน แล้วจึงใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งสุ่มเอานักศึกษามาอีกประมาณหนึ่งในสอง ได้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 134 คน

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดรูปแบบ (Structured Interview) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสรีชั้นพื้นฐานที่ออกกลางคัน ซึ่งเป็นชุดคำถามที่เป็นแบบสำรวจรายการ (Checklists)

ตอนที่ 2 เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันซึ่งประกอบไปด้วยสาเหตุจากด้านส่วนตัวและครอบครัวของนักศึกษาจำนวน 15 ข้อ ด้านครูผู้สอนและวิธีการสอนจำนวน 16 ข้อ และจากด้านการจัดสภาพแวดล้อมและการบริหารชั้นเรียนจำนวน 9 ข้อ ซึ่งเป็นชุดคำถามที่เป็นแบบสำรวจรายการเช่นเดียวกัน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประสานงานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อขอทราบข้อมูลต่าง ๆ และความช่วยเหลือบางประการ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ประสานงานด้วยตนเอง

2. ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองพร้อมด้วยผู้ช่วยวิจัยซึ่งสามารถพูดและเข้าใจภาษาถิ่นใต้ได้ และเคยปฏิบัติงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานมาก่อนอีก 3 คน โดยทำการซักซ้อมความเข้าใจในรายละเอียดต่าง ๆ ก่อนออกเก็บข้อมูลจริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาซึ่งเป็นตัวแปรต้น และสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาทั้ง 3 คำน ได้วิเคราะห์ในรูปของความถี่ และค่าร้อยละ

2. การทดสอบความแตกต่างระหว่างเพศ อายุ พื้นฐานความรู้เดิม และมูลเหตุการสมัครเข้าเรียน กับสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้ไค-สแควร์ (Chi-Square Test)

สรุปผลการศึกษากันว่า

ผลการวิเคราะห์สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาเพื่อพิจารณาโดยรวม และผลจากการทดสอบความแตกต่างระหว่างเพศ อายุ พื้นฐานความรู้เดิม และมูลเหตุการสมัครเข้าเรียน กับสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา สามารถสรุปได้ดังนี้

1. สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาเมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่ามีสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาออกกลางคันทั้งหมด 17 รายสาเหตุ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสาเหตุที่เกิดจากด้านส่วนตัวและครอบครัวของนักศึกษาเป็นจำนวน 11 รายสาเหตุ และเมื่อเรียงตามลำดับความสำคัญของรายสาเหตุแล้ว ได้แก่ การไม่มีเวลามาเรียนเพราะติดภาระหน้าที่ทางครอบครัว การไม่มีเวลามาเรียนเพราะติดภาระทางอาชีพ การมีสติปัญญาไม่ดีและลึ้มง่าย สุขภาพไม่ดี ต้องอพยพย้ายถิ่นระหว่างเรียน ต้องการพักผ่อนเพราะเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานในอาชีพหรือภารกิจทางครอบครัว การรู้สึกว่าการเรียนนั้นยากเกินไปกลัวเรียนต่อไปไม่ได้และกลัวว่าจะสอบตก การขาดเรียนบ่อย ๆ แล้วจะเรียนไม่ทันเพื่อน มาเรียนเท่าที่้องการรู้เท่านั้น คนในครอบครัวไม่สนับสนุนให้

เรียน และคนในครอบครัวเจ็บป่วยต้องออกไปดูแล ตามลำดับ สำหรับสาเหตุในด้านรองลงมา คือสาเหตุที่เกิดจากด้านครูผู้สอนและวิธีการสอนจำนวน 4 รายสาเหตุ ได้แก่ การมองไม่เห็นประโยชน์จากวิชาหรือกิจกรรมที่นำมาสอน การที่ครูผู้สอนขาดสอนเป็นประจำหรือมาสอนไม่ตรงเวลา ครูมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทำให้หมดความศรัทธา และครูสอนเร็วและรวบรัดเกินไปจนเรียนไม่เข้าใจ และสาเหตุในด้านสุดท้ายคือสาเหตุที่เกิดจากด้านการจัดสภาพแวดล้อมและการบริหารชั้นเรียนจำนวน 2 รายสาเหตุ ได้แก่ ชั้นเรียนตั้งอยู่ไกลไม่สะดวกในการเดินทางมาเรียน และการที่ชั้นเรียนตั้งอยู่ในที่ที่ไม่ปลอดภัยเวลาเดินทางมาเรียน

2. ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างเพศ อายุ พื้นฐานความรู้เดิม และมูลเหตุ การสมัครเข้าเรียนกับสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 11 รายการด้วยกันคือ

2.1 เพศกับสาเหตุการออกกลางคันที่เนื่องมาจากการไม่มีเวลามาเรียนเพราะติดภาระทางอาชีพ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 เพศกับสาเหตุการออกกลางคันที่เนื่องมาจากการไม่มีเวลามาเรียนเพราะติดภาระหน้าที่ทางครอบครัว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 อายุกับสาเหตุการออกกลางคันที่เนื่องมาจากสุขภาพไม่ดี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 อายุกับสาเหตุการออกกลางคันที่เนื่องมาจากการมีสติปัญญาไม่ดีและลืมนำ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 อายุกับสาเหตุการออกกลางคันที่เนื่องมาจากการต้องอพยพย้ายถิ่นระหว่างเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.6 พื้นฐานความรู้เดิมกับสาเหตุการออกกลางคันที่เนื่องมาจากการมีสติปัญญาไม่ดีและลืมนำ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.7 พื้นฐานความรู้เดิมกับสาเหตุการออกกลางคันที่เนื่องมาจากการมีความรู้ลึกว่าวิชาที่เรียนยากเกินไปกลัวเรียนต่อไปไม่ได้และกลัวว่าจะสอบตก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.8 พื้นฐานความรู้เดิมกับสาเหตุการออกกลางคันที่เนื่องมาจากการมองไม่เห็นประโยชน์จากวิชาหรือกิจกรรมที่นำมาสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.9 มूलเหตุการสมัครเข้าเรียนกับสาเหตุการออกกลางคันที่เนื่องมาจากการมีความรู้สึกลัวที่เรียนยากเกินไปกลัวเรียนต่อไปไม่ได้และกลัวว่าจะสอบตก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.10 มूलเหตุการสมัครเข้าเรียนกับสาเหตุการออกกลางคันที่เนื่องมาจากการที่ครูมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทำให้หมดความศรัทธา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.11 มूलเหตุการสมัครเข้าเรียนกับสาเหตุการออกกลางคันที่เนื่องมาจากการที่ครูขาดสอนเป็นประจำหรือมาสอนไม่ตรงเวลา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ในการอภิปรายผลข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้แบ่งการอภิปรายออกเป็น

2 ตอน ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 เป็นการอภิปรายผลเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาเมื่อพิจารณาโดยรวมตามสาเหตุที่สำคัญ ๆ

ตอนที่ 2 เป็นการอภิปรายผลเกี่ยวกับการทดสอบความแตกต่างระหว่างเพศ อายุ พื้นฐานความรู้เดิม และมूलเหตุการสมัครเข้าเรียน กับสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาตามที่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาเมื่อพิจารณาโดยรวม

ผลการวิจัยพบว่าสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาต้องออกกลางคันก่อนจบหลักสูตรนั้นส่วนใหญ่เกิดจากสาเหตุในด้านส่วนตัวและครอบครัวของนักศึกษาเอง รองลงมาได้แก่ สาเหตุที่เกิดจากด้านผู้สอนและวิธีการสอน และจากด้านการจัดสภาพแวดล้อมและการบริหารชั้นเรียน ตามลำดับ โดย

ในด้านส่วนตัวและครอบครัวของนักศึกษา สาเหตุสำคัญที่พบมากที่สุดคือ การไม่มีเวลามาเรียน เพราะติดภาระหน้าที่ทางครอบครัว ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่านักศึกษาที่มีช่วงอายุระหว่าง 26-40 ปี และ 41-60 ปี มากที่สุด นอกจากนั้นยังพบอีกว่าส่วนใหญ่นั้นเป็นเพศหญิง ซึ่งโดยทั่วไป หญิงไทยในชนบทที่อยู่ในวัยนี้มักจะสมรสและมีบุตรแล้ว ภาระทางครอบครัวจึงตกอยู่กับฝ่ายหญิง เป็นส่วนใหญ่ จนทำให้ไม่ค่อยมีเวลาว่างโดยเฉพาะในช่วงเวลาเย็นหรือกลางคืน ซึ่งสอดคล้องกับ สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน (ม.ป.ป. : 97) ที่กล่าวว่าปัญหาที่ทำให้นักศึกษาไม่สามารถมาเรียนได้เกิดจากติดภาระที่จะต้องเลี้ยงดูบุตรที่ป้าน และหากมาเรียนก็ต้องนำบุตรมาขึ้นเรียนด้วย ทำให้เกิดความเป็นห่วง และเกรงใจครูผู้สอน นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2529 : 31) ที่ได้ทำการนิเทศติดตามผลการจัดการศึกษา ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว พบว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาไม่มาเรียนเกิดจากการมีภาระทางครอบครัวมาก โดยนักศึกษาที่เป็นหญิงต้องมีหน้าที่ในการเตรียมอาหารสำหรับสมาชิกในครอบครัว เช่นเดียวกับ โจนส์ และคลายน์ (ปทุม นิคมานนท์. 2528 : 324 อ้างอิงมาจาก Jones and Clynne. 1967) ที่ได้ทำการสำรวจสาเหตุการออกกลางคัน ของนักศึกษาผู้ใหญ่ในประเทศไทย พบว่าจำนวนสามในสี่ของนักศึกษาที่ออกกลางคันเกิดจากสาเหตุ ในด้านส่วนตัวและครอบครัว สาเหตุสำคัญในด้านนี้คือ การติดภารกิจทางครอบครัวนั่นเอง

สำหรับสาเหตุที่เกิดจากด้านส่วนตัวและครอบครัวในลำดับรองลงมาก็คือ การไม่มีเวลา มาเรียน เพราะติดภาระทางอาชีพ เช่น ต้องรีบเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรให้เสร็จ ใน บางหมู่บ้านที่เก็บเกี่ยวเสร็จแล้วและอยู่ติดแม่น้ำโขงก็จะหาปลา หรือบางหมู่บ้านก็ออกหาของป่า หัสนี้ก็เพื่อจะได้มีรายได้จุนเจือครอบครัวต่อไป ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ วีระชัย มีชอบธรรม (2520 : 110) สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน (ม.ป.ป. : 97) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ (2528 : 105) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2529 : 31) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี (2529-ข : 2) ศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี (2529-ค : 4) กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2530-ช : 22) โจเซฟ (Josept. 1972 : 2248-A) และอาบิเกล (Abigial. 1979 : 7109-A) ที่พบว่าปัญหาที่นักศึกษาไม่สามารถเรียนจนจบหลักสูตรได้ เป็นเพราะไม่ว่าง ลากการงานอาชีพที่ประกอบอยู่

สำหรับในด้านครูผู้สอนและวิธีการสอนซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าเป็นด้านรองลงมาจาก ด้านส่วนตัวและครอบครัวนั้น สาเหตุสำคัญที่สุดในด้านนี้คือ การมองไม่เห็นประโยชน์จากวิชาหรือ กิจกรรมที่นำมาสอน ทั้งนี้ก็อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่ออกกลางคันจากสาเหตุนี้สามารถอ่าน เขียน และคิดเลขได้อยู่แล้ว จึงเห็นว่าสิ่งที่นำมาสอนเป็นเรื่องเก่าไม่อ่านวยประโยชน์ให้แก่คน ทำให้ เห็นคุณค่าน้อยและเสียเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2525-ช : 10) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยหลาย ๆ งานอันได้แก่ งานวิจัยของศูนย์การศึกษาของโรงเรียน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2528 : 98) กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2530-ก : 22) โจนส์ และกลายน์ (ปฐม นิกมานนท์. 2528 : 324 อ้างอิงมาจาก Jones and Clynne. 1967) และโจเซฟ (Josept. 1972 : 2248-A) ที่พบว่าสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ต้อง ออกกลางคันเพราะมองไม่เห็นประโยชน์จากสิ่งที่เรียน และปัญหาในด้านครูผู้สอนและวิธีการสอน ลำดับรองลงมาคือการที่ครูขาดสอนเป็นประจำหรือมาสอนไม่ตรงเวลา จนทำให้การเรียนการสอน ขาดความต่อเนื่อง ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการนิเทศติดตามผลการจัดการเรียนการสอน การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานของ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี (2529-ช : 1) ที่พบว่าครูอาสาสมัครบางคนยังขาดความรับผิดชอบ และความเอาใจใส่ต่อการจัดการเรียน การสอนจนเป็นเหตุให้นักศึกษาเกิดความเบื่อหน่าย และออกจากการเรียนไปในที่สุด

สาเหตุในด้านสุดท้ายที่พบได้แก่สาเหตุที่เกิดจากด้านการจัดสภาพแวดล้อม และการ บริหารชั้นเรียนจำนวน 2 รายสาเหตุคือ ชั้นเรียนตั้งอยู่ไกลไม่สะดวกในการเดินทางมาเรียน และชั้นเรียนตั้งอยู่ในที่ที่ไม่ปลอดภัยเวลาเดินทางมาเรียน ซึ่งส่วนใหญ่มักเกิดจากนักศึกษาที่อยู่ใน หมู่บ้านบริเวณชายแดน หมู่บ้านที่ไม่มีไฟฟ้าเข้าถึง และอาศัยอยู่คนละหมู่บ้านกันกับหมู่บ้านที่มีชั้นเรียน ตั้งอยู่ ทำให้เกิดความไม่สะดวกและขาดความปลอดภัยในการเดินทาง ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้อง กับ สุพัตรา ชุมเกตุ (2521 : 19) ที่กล่าวว่าปัญหาที่ทำให้นักศึกษาผู้ใหญ่ไม่สามารถเรียน จนจบหลักสูตรได้ ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากชั้นเรียนตั้งอยู่ในแหล่งที่ผู้เรียนมาเรียนไม่สะดวก และ ชั้นเรียนไม่ได้ตั้งอยู่ในที่ปลอดภัยแก่ผู้เรียนอย่างเพียงพอ เช่นเดียวกับผลการประเมินการดำเนินงาน การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียง เหนือ (2528 : 98) ที่พบว่าปัญหาอุปสรรคที่นักศึกษาไม่สามารถเรียนได้คือ สถานที่สอนอยู่

ไกลบ้านนักศึกษาบางคนทำให้ไม่สะดวกในการเดินทางไปเรียนในเวลากลางคืน นอกจากนั้นยังคล้ายคลึงกับสำนักงานการศึกษาแห่งชาติ (2528 : 45) ที่ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุให้นักเรียนระดับประถมศึกษามาเรียน ชาคเรียนและออกกลางคืน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ชาคเรียนมักมีปัญหาอุปสรรคในการเดินทางไปเรียนมากกว่านักศึกษาที่มาเรียน

ตอนที่ 2 การอภิปรายผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างเพศ อายุ พื้นฐานความรู้เดิม และมูลเหตุการสมัครเข้าเรียนกับสาเหตุการออกกลางคืนของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน

ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้เมื่อได้นำมาทดสอบความแตกต่างด้วยไค-สแควร์ (Chi-Square Test) แล้วพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 11 รายการ ซึ่งเป็นประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. เพศกับสาเหตุการออกกลางคืนที่เนื่องมาจากการไม่มีเวลามาเรียนเพราะติดภาระทางอาชีพ ผลการทดสอบระหว่างนักศึกษาชายและหญิง กับสาเหตุการออกกลางคืนในเรื่องการไม่มีเวลาเรียนเพราะติดภาระทางอาชีพ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาตามความถี่แล้ว พบว่าเป็นเพศชายมากกว่าหญิงทั้งนี้อาจเนื่องมาจากชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพื้นที่ส่วนใหญ่มีความแห้งแล้ง มีครอบครัวขนาดใหญ่และลูกมากคนที่อยู่ในวัยทำงานมีน้อย ระดับการศึกษาและอนามัยของประชาชนยังอยู่ในระดับต่ำ มีหน้าเข้ายังถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลางตลอดจนผู้รับรายและผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นยังผลให้ชาวชนบทส่วนใหญ่อยู่ในฐานะยากจนและมีภาระหนี้สิน (โยธิน แสงศิริ และคนอื่น ๆ. ม.ป.ป. : 8 - 9) ฝ่ายชายซึ่งทำหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัวจึงต้องทำงานหนักมากยิ่งขึ้นเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว และปลดภาระหนี้สินที่มีอยู่ ฉะนั้นเขาจึงอาจเห็นว่าภาระหน้าที่ดังกล่าวมีความจำเป็นมากกว่าการที่จะต้องไปศึกษาเล่าเรียน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับมิลเลอร์ และไรส์แมน (รัตนา พุ่มไพศาล. 137 - 138 อ้างอิงมาจาก Millers and Riessman. 1968 : 28) ที่ได้กล่าวไว้ว่าความสำเร็จในการเรียนรู้ของนักศึกษาผู้ใหญ่หรือนักศึกษานอกระบบโรงเรียนจะมีมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับแรงกดดันของเศรษฐกิจและสังคมคือถ้านักศึกษาที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมแล้ว นักศึกษาจะเรียนด้วยความสบายใจ และได้รับประโยชน์จากการเรียนอย่างเต็มที่ หากนักศึกษาที่มีความมั่นคงทางสังคม แต่ไม่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจจะมีความลำบาก

ในการเรียนรู้ เว้นแต่กิจกรรมนั้นจะไม่เสียค่าเล่าเรียนแพงเกินไป แต่หากนักศึกษาผู้นั้นมีฐานะ เศรษฐกิจที่ดีก็จะมีแรงสนใจในการศึกษาเล่าเรียนโดยฐานะทางสังคมจะไม่มีผลกระทบต่อความสนใจแต่ประการใด และถ้าหากเป็นนักศึกษาที่มีปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมแล้วจะไม่สนใจศึกษาหนังสือหรือเอกสารต่าง ๆ ที่จะให้ความรู้ เพราะเขายังต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด มากกว่าการศึกษาหาความรู้ทางวิชาการทั้ง ๆ ที่ความรู้นั้นจะนำมาช่วยเขาแก้ปัญหาได้ก็ตาม

2. เพศกับสาเหตุการออกกลางคันที่เนื่องมาจากการไม่มีเวลามาเรียนเพราะติดภาระหน้าที่ทางครอบครัว ผลการทดสอบพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาตามความถี่แล้วเป็นหญิงมากกว่าชาย ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้หญิงในชนบทไทย ส่วนใหญ่นั้นยังคงอยู่ในชนบทมีประเพณีดั้งเดิม ซึ่งบทบาทหน้าที่ส่วนใหญ่ยังจำกัดอยู่ในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งหญิงที่แต่งงานและมีบุตรแล้วจะต้องมีหน้าที่ในการดูแลสมาชิกในครอบครัวมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามแม้ว่าปัจจุบันหญิงไทยในชนบทจะมีบทบาทนอกครอบครัวมากขึ้น แต่ส่วนใหญ่นักศึกษายังต้องทำงานหนักเหมือนเดิม โดยจะต้องทำงานโดยเฉลี่ย 40-59 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยไม่นับรวมถึงงานที่ต้องทำที่บ้าน จึงไม่มีเวลาว่างที่จะทำกิจกรรมอื่น ๆ ได้มากนัก (สมาคมเกษตรศาสตร์แห่งประเทศไทย. 2524 : 215) ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลของการนิเทศติดตามผลการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสร็จขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2529 : 31) ที่พบว่าการศึกษาที่เป็นหญิงไม่สามารถมาเรียนได้นั้นจะมีสาเหตุมาจากติดภาระในการจัดเตรียมอาหารสำหรับคนในครอบครัว เช่นเดียวกับ สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน (ม.ป.ป. : 97) ที่กล่าวว่าการศึกษาหญิงไม่สามารถเรียนจนจบหลักสูตรนั้นเป็นเพราะติดภาระที่จะต้องเลี้ยงดูบุตรที่บ้าน

3. อายุกับสาเหตุการออกกลางคันที่เนื่องมาจากการมีสุขภาพไม่ดี ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างอายุกับสาเหตุการออกกลางคันเพราะสุขภาพไม่ดี พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาค่าความถี่แล้วพบว่าเป็นผู้มีอายุอยู่ระหว่าง 41-60 ปี มากที่สุด รองลงมาอยู่ระหว่างช่วงอายุ 26-40 ปี โดยปัญหาเรื่องสุขภาพที่พบมากที่สุดคือปัญหาทางด้านสายตาคือไม่สามารถอ่านตัวหนังสือในแบบเรียนที่มีขนาดเล็กเกินไป หรืออ่านได้ก็ไม่ชัดเจน และเหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะบุคคลในวัยนี้จะเกิดความเสี่ยงมอดยทางด้านสายตาและ

การมองเห็น ทั้งที่ รูเจอร์ และเบรนดา (Ruger and Brenda) ที่ได้ศึกษาแนวโน้มของ การมองเห็น และพบว่าความสามารถในการมองเห็นเมื่อได้พัฒนาจนสมบูรณ์เต็มที่แล้วจะค่อย ๆ ลดลงเมื่ออายุระหว่าง 18-42 ปี ค่อยจากนั้นจะมีอัตราลดลงอย่างรวดเร็วจนถึงอายุ 55 ปี และ จะค่อย ๆ ลดลงหลังจากนั้น เช่นเดียวกับ ไบรเอนธาล (Briedenthal) ที่ได้ศึกษาสมรรถภาพ ในการมองเห็นที่สัมพันธ์กับอายุของชน เขาสรุปว่าผู้ใหญ่ที่มีอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไปมีความต้องการ แสงสว่างในการอ่านมากกว่าผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี ลงมาทั้งนี้อาจเป็นเพราะสายตาคำลังอยู่ใน ช่วงระยะที่ร่างกายเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากก็ได้ (ณรงค์ จริยวิทยานนท์ และ ปรียานุช จริยวิทยานนท์. 2526 : 7 - 8 อ้างอิงมาจาก Ruger and Brenda. 1927, Briedenthal. 1949) ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน (2530-ช : 22) ที่ได้ทำการประเมินผลโครงการบัณฑิตอาสาสมัครโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ แล้วพบว่า อุปสรรคประการหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนบางรายไม่สามารถเรียนต่อได้คือ ผู้เรียนมีอายุมาก และสายตาไม่ดี และยังสอดคล้องกับรายงานการนิเทศติดตามผลการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2529 : 26 - 34) ที่จัดทำขึ้นในปีงบประมาณ 2529 ซึ่งพบว่านักศึกษาที่มาเรียนบางส่วนมี อายุมากและสายตาไม่ดี ประกอบกับแบบเรียน โปสเตอร์ที่เป็นสื่อการสอน และแบบทดสอบไม่มีความเหมาะสม อันได้แก่ รูปภาพบางภาพไม่ชัดเจน ขนาดของตัวหนังสือในแบบเรียนและแบบ ทดสอบมีขนาดเล็กเกินไปจนเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักศึกษา

4. อายุกับสาเหตุการออกกลางคันที่เนื่องมาจากการมีสติปัญญาไม่ดีและลึ้มง่าย จาก การทดสอบความแตกต่างแล้ว พบว่านักศึกษาที่มีอายุต่างกันจะมีสาเหตุการออกกลางคันในกรณีที่มี สติปัญญาไม่ดีและลึ้มง่ายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเป็นนักศึกษาที่มีอายุ ระหว่าง 41-60 ปีมากที่สุด รองลงมาคืออายุระหว่าง 26-40 ปี ที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องมาจากสติ ปัญญาของพวกเราจะมีพัฒนาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เกิดจนถึงขีดสูงสุดของอายุสมอง หรือจนถึงขีดสุด ของวุฒิภาวะต่อจากนั้นจะอยู่ในระดับคงที่ หรือเพิ่มขึ้นก็เป็นปริมาณเล็กน้อย และจะลดลงไปเรื่อย ๆ ตามความเสื่อมโทรมของระบบประสาทที่เพิ่มขึ้น ซึ่งมีความสัมพันธ์กับอายุที่เพิ่มขึ้นของแต่ละคนด้วย ในเรื่องสติปัญญานี้ได้มีนักจิตวิทยาหลายท่านได้ทำการศึกษาไว้ เช่น ธอร์นไดค์ (Thorndike. 1936 : 39 - 41) ที่พบว่าความสามารถในการเรียนรู้จะสูงสุดอยู่ระหว่างอายุ 20-25 ปี

และจะลดลงประมาณร้อยละหนึ่งในทุก ๆ ปี และหลังจากอายุ 26-42 ปีไปแล้วจะลดลงประมาณร้อยละ 13-15 เช่นเดียวกับ โจนส์ และคอนราด (เชียรศรี วิวิธศิริ. 2527 : 142 อ้างอิงมาจาก Jones and Conrad. 1933) ที่พบว่าสติปัญญาของพวกเราจะลดลงในอัตราที่สม่ำเสมอหลังจากอายุประมาณ 20 ปีขึ้นไป และยังคงส่ายคลึงกับผลการศึกษาของ โบวินิช (สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน. ม.ป.ป. : 131 อ้างอิงมาจาก Botwinich. 1967) ที่ได้ศึกษาคิดตามระยะยาวในพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของพวกเราจนถึงอายุประมาณ 50 ปี และพบว่าสติปัญญาของพวกเราปกติจะเจริญเต็มที่อยู่ระหว่างอายุ 25-30 ปี ต่อจากนั้นค่อย ๆ ลดลง ส่วนในเรื่องความจำของพวกเรา นั้น โคนาฮิว (ณรงค์ จริยวิทยานนท์ และปริยานุช จริยวิทยานนท์. 2526 : 20 อ้างอิงมาจาก Donahue. 1962 : 115 - 125) ก็ได้ระบุว่าแม้ผู้สูงอายุจะมีความสามารถในการเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการเรียนเกี่ยวกับความหมายของสิ่งของก็ตาม แต่ในด้านความจำจะลดลงเรื่อย ๆ แต่ก็สามารถทดแทนได้โดยอาศัยประสบการณ์ และจินตนาการเป็นสิ่งช่วย ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2528 : 105) ที่ทำการประเมินผลการดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสร็จขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แล้วพบว่าผู้เรียนที่มีอายุมากมักมีปัญหาเรื่องสติปัญญา คือ เรียนไม่ค่อยรู้เรื่องและความจำไม่ค่อยดี เช่นเดียวกับ เวค (Wade. 1975 : 1470-A - 1471-A) และเปคาร์ฟาร์ (Paydarfar. 1977 : 3322-A) ที่ได้ศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาแล้วพบว่าสาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากองค์ประกอบทางด้านส่วนตัวของนักศึกษาเองและปัญหาเรื่องสติปัญญาก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ให้นักศึกษาต้องออกกลางคันไป

5. อายุกับสาเหตุการออกกลางคันที่เนื่องมาจากการที่ต้องอพยพย้ายถิ่นระหว่างเรียน ผลการทดสอบระหว่างอายุนักศึกษากับการต้องอพยพย้ายถิ่นระหว่างเรียน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาตามความถี่ของแต่ละช่วงอายุแล้ว พบว่าเป็นนักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 15-20 ปีมากที่สุด รองลงมาซึ่งมีความถี่เท่ากันคืออายุระหว่าง 21-25 ปี และ 26-40 ปี ที่เป็นเช่นนี้ก็อาจเนื่องมาจากจังหวัดอุบลราชธานีประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่สภาพของดินเป็นดินร่วนปนทราย ขาดความสมบูรณ์ของดินและ

เก็บกักน้ำไม่อยู่ ระบบการชลประทานก็ยังทำได้ไม่ทั่วถึง ฉะนั้นพื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่จึงยังต้องพึ่งพาธรรมชาติ โดยจะสามารถเพาะปลูกพืชผลได้เฉพาะในฤดูฝนเท่านั้น จึงทำให้ผลผลิตมีอัตราค่อนข้างต่ำ ส่งผลให้รายได้ของประชากรต่ำไปด้วย ซึ่งโดยเฉลี่ยจะมีรายได้ประมาณ 6,029 บาทต่อคนต่อปีเท่านั้น ซึ่งต่ำกว่าภาคอื่น ๆ ของประเทศเป็นอันมาก (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี. 2531 : 5) จากที่ประชากรมีรายได้ต่ำ อยู่ในฐานะยากจน และมีอัตราการว่างงานนอกฤดูกาลเก็บเกี่ยวเป็นจำนวนมาก กลุ่มหนุ่มสาวที่เป็นวัยแรงงานมีความเป็นอิสระจากสภาพสมรส มีภาระในการดูแลบ้าน และครอบครัวไม่มากนัก และมีการศึกษาอยู่ในระดับหนึ่ง ประกอบกับมีญาติพี่น้องหรือเพื่อนฝูงที่อพยพไปทำงานก่อนหน้านี้ได้ชักชวนให้ไปทำงานด้วยกัน รวมทั้งพ่อแม่ก็ให้การสนับสนุนเพราะเชื่อว่าจะสามารถช่วยแก้ปัญหาความยากจนได้ จึงเป็นผลให้ประชากรในวัยนี้มีการอพยพย้ายถิ่นไปทำงานทำกินเป็นจำนวนมาก สำหรับประชากรในวัยสูงกว่านี้ โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุจะมีอัตราการอพยพน้อยลง ทั้งนี้เพราะคิดภาระในการดูแลบ้านและครอบครัว และหากเขาคิดจะอพยพก็ต้องไปหังครอบครัว ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ง่ายนักสำหรับการหางานทำ ภาระเรื่องที่อยู่อาศัยและรายจ่ายด้านอื่น ๆ ที่จะตามมา ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสภาพปัญหาหนึ่งของจังหวัดอุบลราชธานี คือ ภายหลังจากฤดูกาลเก็บเกี่ยวในแต่ละปีจะมีอัตราการว่างงานอยู่มาก และจะมีประชากรส่วนหนึ่งอพยพย้ายถิ่นไปทำงานทำในตัวเมือง และจังหวัดอื่น ๆ โดยเฉพาะที่กรุงเทพมหานครซึ่งประชากรที่อพยพไปนี้ส่วนใหญ่อยู่ในวัยหนุ่มสาวนั่นเอง (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี. 2530 : 11)

6. พื้นฐานความรู้เดิมกับสาเหตุการออกกลางคันที่เนื่องมาจากมีสติปัญญาไม่ดีและลึ่มง่าย ผลจากการทดสอบความแตกต่างพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาตามความถี่แล้วพบว่า เป็นนักศึกษาที่ไม่มีพื้นฐานความรู้มาก่อนมากที่สุด รองลงมาที่มีความถี่เท่ากันคือ ผู้ผ่านโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ (กรช.) ประถมศึกษาปีที่ 1-2 และประถมศึกษาปีที่ 3-4 เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะสติปัญญาของคนเราจะคืบคลานน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับอิทธิพลของหลายปัจจัยด้วยกัน อันได้แก่ พันธุกรรม สิ่งแวดล้อมโดยทั่ว ๆ ไป ชั้นของสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างสระกับระบบประสาทส่วนต่าง ๆ และความเจริญของงาน และ ความเสื่อมถอย นอกจากปัจจัยดังกล่าวข้างต้นแล้ว การศึกษากับการฝึกหัดหรือการอบรมก็มีส่วน

สัมพันธ์กับการพัฒนาทางค่านิสิตปัญญาให้องค์งานขึ้นด้วย (เชียรศรี วิวิธสิริ. 2527 : 102 - 103) ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ จอห์น โลว์ (John Lowe. แปลโดย กรมการศึกษา นอกโรงเรียน. 2530 : 76) ที่กล่าวไว้ว่า คนเรายังมีการศึกษาในระยะเริ่มแรกมากเท่าไร ก็มีความสามารถในการเรียนรู้ในขณะที่มีอายุน่าขึ้นเท่านั้น และในขณะเดียวกันคนเรายังมีการศึกษาค่ำในระยะเริ่มแรกเท่าไร และทำงานประจำอยู่ทุก ๆ วันโดยไม่มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจะมีการเสื่อมสมรรถภาพทางสมองไปโดยง่ายเท่านั้น

7. พื้นฐานความรู้เดิมกับสาเหตุการออกกลางคันที่เนื่องมาจากการมีความรู้สึกที่ว่าวิชาที่เรียนนั้นยากเกินไปไปกลัวเรียนต่อไปไม่ได้ และกลัวว่าจะสอบตก เมื่อทำการทดสอบความแตกต่าง แล้วพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาตามความถี่แล้ว พบว่าเป็นนักศึกษาที่ไม่มีพื้นฐานความรู้มาก่อนมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ผ่านโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ (กรช.) ซึ่งสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาที่เป็นผู้ไม่รู้หนังสือมาเลยมีความรู้สึกเช่นนั้นจนไม่สามารถเรียนต่อไปได้จนจบหลักสูตรก็อาจเป็นเพราะในการทำงานใด ๆ ก็ตามด้วยคุณลักษณะที่มีความรู้สึกวิตกกังวลขึ้นย่อมส่งผลให้งานนั้นไม่ประสบความสำเร็จ หรืออาจสำเร็จได้แต่ไม่คุ้มค่าที่ควร ในทำนองเดียวกันถ้านักศึกษาผู้ใหญ่เกิดความวิตกกังวลมาก ๆ ก็อาจเป็นอุปสรรคขัดขวางการเรียนรู้ได้เช่นกัน ซึ่งโดยธรรมชาติแล้วผู้ใหญ่ก็มีความรู้สึกวิตกกังวลในเรื่องการเรียนมากกว่าเด็ก และผู้ใหญ่ที่มีระดับการศึกษาค่ำหรือไม่มีมาเลยจะมีความรู้สึกกังวลมากกว่าผู้ใหญ่ที่มีระดับการศึกษาค่ำในเมื่อต้องกลับเข้ามาเรียนอีก นอกจากนี้ผู้ใหญ่ก็มักจะกลัวการสอบด้วย ซึ่งถ้าหากวิชาใดไม่มีการสอบเขาจะเรียนได้อย่างสบายใจมากกว่า (ปฐม นิคมานนท์. 2528 : 326) ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ สุนทร โคตรบรรเทา (2526 : 103) ที่กล่าวว่าลักษณะของผู้ไม่รู้หนังสือนั้นนอกจากจะเป็นผู้ที่เข้าใจตนเองน้อย มีระบบค่านิยมที่แตกต่างกับชอบปกปิดฝีมือของตัวเอง ไว้อ่อนภาษาท่าทาง มีความรู้สึกขาดที่พึ่ง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ชอบระเบียบข้อบังคับ มีความสนใจในเรื่องที่จะนำไปใช้ได้ทันที มักจะมีปัญหาเกี่ยวกับชีวิตและครอบครัว ถูกสกัดกั้นทางวัฒนธรรม และกลัวการเปลี่ยนแปลงแล้ว ยังมีความรู้สึกกลัวโรงเรียน และกลัวการสอบด้วย

8. พื้นฐานความรู้เดิมกับสาเหตุการออกกลางคันที่เนื่องมาจากตามองไม่เห็น ประโยชน์ จากวิชาหรือกิจกรรมที่นำมาสอน ผลจากการทดสอบพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่มีระดับความรู้อยู่ระหว่างประถมศึกษาปีที่ 3-4 มากที่สุด รองลงมา ซึ่งมีความถี่เท่ากันคือ ผู้ที่ไม่มีพื้นฐานความรู้มาก่อน ผ่านโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ (กรช.) และระดับประถมศึกษาปีที่ 1-2 เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็อาจเนื่องมาจากนักศึกษาที่มีความรู้ใน ระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 นั้นมีความสามารถในการอ่านเขียนและคิดเลขอยู่ระดับหนึ่งแล้ว และการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานก็เป็นเพียงการสอนให้ผู้ที่ไม่รู้หนังสือและผู้ลืมหนังสือ ไปแล้วให้อ่านออก เขียนได้ และคิดเลขเป็น ซึ่งเทียบเท่ากับระดับการศึกษาที่เขาได้เคยเรียน ผ่านมาก่อนจึงเป็นเรื่องเก่าเลยมองไม่เห็นประโยชน์ที่จะต้องเรียนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ จอห์น โลว์ (John Lowe. แปลโดย กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2530 : 65) ที่กล่าวว่า ผู้ใหญ่มองไม่เห็นประโยชน์ที่จะมาร่วมกิจกรรมทางการศึกษาที่จัดไว้ อาจเป็นเพราะพวกเขามีชีวิตทางด้านวิชาการ อย่างเพียงพอแล้ว โดยเป็นผู้ที่ชอบอ่าน ชอบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หรือชอบการแนะนำทางภายนอก เสียมากกว่าการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว และสอดคล้องกับ โจนส์ และคลายน (Jones and Clynn. 1967) ที่พบว่านักศึกษาผู้ใหญ่ในประเทศอังกฤษที่ออกกลางคันจำนวนเกือบหนึ่งในสี่ตอบว่าวิชาหรือกิจกรรมไม่น่าสนใจเท่าที่ควร โดยให้เหตุผลว่าสิ่งที่เรียนนั้นง่ายไปมากกว่าสิ่งที่ยากไป และมักจะชอบวิชาที่ทำหาความสามารถ ของคนเสียมากกว่า นอกจากนั้นผลการวิจัยครั้งนี้ยังคล้ายคลึงกับ รูซ (Roush. 1979 : 1307-A) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสูญเสียทางการศึกษาของนักศึกษาที่ออกกลางคันของ มหาวิทยาลัยไมอามี พบว่าประมาณร้อยละ 50 ของนักศึกษาที่ออกกลางคันเห็นว่าสาขาวิชาที่ เรียนนั้นไม่มีประโยชน์จึงลาออกไปเพื่อเรียนในสาขาวิชาที่ตนเองถนัดหรือสนใจ

9. มูลเหตุการสมัครเข้าเรียนกับสาเหตุการออกกลางคันที่เนื่องมาจากการรู้สึกว่าการ วิชาที่เรียนยากเกินไปกลัวเรียนต่อไปไม่ได้และกลัวว่าจะสอบตก ผลการทดสอบพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาความถี่แล้วพบว่าเป็นนักศึกษาที่สมัครเข้า เรียนตามเพื่อนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ผู้ที่สมัครเข้าเรียนด้วยความต้องการของตนเอง และ สมัครเข้าเรียนด้วยความเกรงใจหรือถูกบังคับ ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะก่อนหน้านักศึกษา

จะสมัครเข้าเรียนอาจไม่ได้ตั้งใจเป้าหมายไว้ว่าจะเรียน ประกอบกับไม่ทราบรายละเอียดของการเรียนอย่างชัดเจนจึงทำให้ขาดข้อมูลในการประเมินตนเองว่าจะสามารถเรียนได้หรือไม่ และเมื่อได้สมัครเข้าเรียนตามที่เพื่อชักชวนแล้วเรียนไปได้ระยะหนึ่งก็จะรู้สึก่ววิชาที่เรียนนั้นยากเกินไป สำหรับเขาก็เกิดความวิตกกังวลและลังเลใจว่าจะสามารถเรียนต่อไปได้หรือไม่ และหากจะต้องเรียนต่อไปก็อาจจะสอบไม่ผ่าน กลัวจะอายเพื่อน ประกอบกับในเบื้องต้นเขามีแรงจูงใจที่ต่ำอยู่แล้ว จึงได้ตัดสินใจออกจากการเรียนเสีย ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้อาจเป็นเช่นเดียวกับผลการศึกษากันคว้าของนักจิตวิทยาหลาย ๆ ท่านที่พบว่า ถ้าบุคคลใดมีลักษณะคล้อยตาม (Conformity) มากจะมีความเชื่อมั่นในการตัดสินใจด้วยตนเองต่ำกว่าบุคคลที่มีลักษณะอิสระในการตัดสินใจ (Independence) และบุคคลที่มีลักษณะคล้อยตามผู้อื่นอยู่เสมอ ๆ มักจะมีความสามารถต่ำหรือไม่ก็มีความฉลาดเฉลียว นอกจากนั้นยังพบอีกว่าความวิตกกังวลกับการคล้อยตามจะมีความสัมพันธ์กันด้วย (ดิวิล ธาราโกชน. 2526 : 116 - 128 อ้างอิงมาจาก Taylor. 1953; Bass. 1956; Kelley and Lamp. 1957; McBride. 1958; Walker and Heyns. 1962) นอกจากนี้ผลการวิจัยครั้งนี้ยังมีความคล้ายคลึงกับ แฮสไมลเลอร์ (Hassmiller. 1979 : 3144-A) ที่ได้ศึกษาถึงผลกระทบของนักศึกษาและสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อนักศึกษาที่กำลังศึกษาต่อ และที่ออกกลางคันในวิทยาลัยชุมชนระบบเปิดแล้วพบว่า ถ้านักศึกษามีความเข้าใจในความต้องการของตนเองจะสามารถช่วยลบทั้ปัญหาการออกกลางคันได้ และยังคงคล้ายคลึงกับ ดัลเนียก (Dulniak. 1982 : 3456-A) ที่ได้ทำการศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยมอนทานาแล้วพบว่า นักศึกษาที่ไม่สามารถตัดสินใจ เลือกเรียนวิชาใด จะมีอัตราการออกกลางคันสูงกว่านักศึกษาที่เลือกเรียนในวิชาที่ตนเองชอบและถนัด

10. มูลเหตุการสมัครเข้าเรียนกับสาเหตุการออกกลางคันที่เนื่องมาจากการที่ครูมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทำให้หมดความศรัทธา พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาตามความถี่แล้วพบว่า เป็นนักศึกษาที่สมัครเข้าเรียนด้วยความเกรงใจหรือถูกบังคับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ผู้ที่สมัครเข้าเรียนตามเพื่อน และสมัครเข้าเรียนด้วยความต้องการของตนเอง ตามลำดับ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเกิดจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการคือ ประการแรกเกิดจากการที่นักศึกษาไม่มีความสนใจหรือความต้องการในระดับต่ำอยู่แล้วเป็นเบื้องต้น

ประกอบกับประการต่อมาเมื่อนักศึกษาได้เข้าเรียนแล้ว พบว่าครูผู้สอนนั้นมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอันได้แก่ ครูมักดื่มสุราแล้วเข้าทำการสอน และมีการหลอกลวงเงินชาวบ้านมาใช้แล้วไม่ยอมใช้เงินจนเป็นเหตุให้นักศึกษาและชาวบ้านหมดความศรัทธากับผู้สอนคนนั้นไปจึงไม่ยอมมาเรียนด้วยอีก ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ เปคาร์ฟาร์ (Paydarfar. 1977 : 3322-A - 3323-A) ที่พบว่าองค์ประกอบในด้านระดับแรงจูงใจในการศึกษาและความพึงพอใจในบุคลิกภาพของครูผู้สอนมีผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับวิทยาลัยหลักสูตร 2 ปี และยังคงคล้ายคลึงกับผลการวิจัยของสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2523 : 79) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2528 : 45) และ ดัลเนียก (Dulniak. 1982 : 3456-A) พบว่านักเรียนนักศึกษาที่ขาดเรียนและออกกลางคัน ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากการมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนและโรงเรียน

11. มูลเหตุการสมัครเข้าเรียนกับสาเหตุการออกกลางคันที่เนื่องมาจากครูขาดสอนเป็นประจำหรือมาสอนไม่ตรงเวลา ผลการทดสอบพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาตามความดีแล้วพบว่า เป็นนักศึกษาที่สมัครเข้าเรียนด้วยความเกรงใจหรือถูกบังคับมากที่สุด รองลงมาที่มีความดีเท่ากันคือผู้ที่สมัครเข้าเรียนด้วยความต้องการของตนเองและสมัครเข้าเรียนด้วยความเกรงใจหรือถูกบังคับ ที่เป็นเช่นนี้ก็คงมีสาเหตุเช่นเดียวกับการอธิบายในข้อ 10 กล่าวคือนักศึกษามีระดับแรงจูงใจที่ต่ำอยู่แล้ว และเมื่อไปเรียนก็พบว่าครูผู้สอนขาดสอนเป็นประจำหรือมาสอนไม่ค่อยตรงเวลานัก ทำให้การเรียนของนักศึกษาขาดความต่อเนื่อง ได้ผลไม่เต็มที่จนนักศึกษาเกิดความเบื่อหน่ายจึงขาดเรียน และออกจากการเรียนไปในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการนิเทศติดตามผลการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี (2529-ข : 1; 2529-ค : 4) ในปีการศึกษา 2529 ที่พบว่าครูอาสาสมัครบางคนขาดความรับผิดชอบ ความเอาใจใส่ และในช่วงใกล้จะจบหลักสูตรความกระตือรือร้นของครูผู้สอน และนักศึกษามีแนวโน้มลดลงจากเดิม

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากผลการศึกษารั้ครั้งนี้พบว่าสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุบลราชธานี ออกกลางคันมากที่สุดคือ สาเหตุที่เกิดจากด้านส่วนตัวและครอบครัวของ

นักศึกษาเอง ซึ่งปัญหาที่สำคัญ ๆ ได้แก่ การไม่มีเวลามาเรียนเพราะติดภาระหน้าที่ทางครอบครัว เพราะติดภาระทางอาชีพ การมีสติปัญญาไม่ดีและลึ้มง่าย และการมีสุขภาพที่ไม่ดี รองลงมาคือ สาเหตุที่เกิดจากด้านครูผู้สอนและวิธีการสอน ปัญหาที่สำคัญได้แก่ การที่นักศึกษามองไม่เห็นประโยชน์จากวิชาหรือกิจกรรมที่ครูนำมาสอน ครูขาดสอนเป็นประจำหรือมาสอนไม่ตรงเวลาและ ครุมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทำให้นักศึกษาขาดความศรัทธา สำหรับสาเหตุในค้ำสุดท้ายคือสาเหตุ ที่เกิดจากการจัดการสภาพแวดล้อมและการบริหารชั้นเรียน ซึ่งได้แก่ การที่ชั้นเรียนตั้งอยู่ไกล ไม่สะดวกและขาดความปลอดภัยในการเดินทางมาเรียน ซึ่งปัญหาดังกล่าวควรได้รับการแก้ไขใน โอกาสต่อไปดังนี้

1. ด้านส่วนตัวและครอบครัวของนักศึกษา

ประการแรก ในการสำรวจเพื่อจัดทำบัญชีรายชื่อผู้เข้าเรียนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย ไม่ควรแต่เพียงการนำรายชื่อมาเพื่อขออนุมัติเปิดชั้นเรียนได้เท่านั้นอันจะทำให้จำนวนผู้เรียนใน บัญชีมีมาก แต่ผู้เรียนที่มาเรียนจริง ๆ และผู้ที่จบหลักสูตรมีจำนวนน้อย ซึ่งส่งผลให้ในชั้นเรียนนั้น ๆ มีอัตราการออกกลางคันที่สูงมาก การสำรวจรายชื่อเพื่อจัดทำบัญชีที่ดีควรทำด้วยความรอบคอบและ เที่ยงตรง มีการชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ รายละเอียดของการเรียนและสิ่งที่จะได้รับจากการเรียน ให้ผู้ที่สนใจสมัครเข้าเรียนได้ทราบเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินตนเองได้ว่าจะสามารถเรียนได้จน จบหลักสูตรหรือไม่ การกระทำเช่นนี้จะเป็นทางหนึ่งที่จะป้องกันการออกกลางคันในอัตราที่สูงใน ภายหลังได้

ประการต่อมาเมื่อนักศึกษาได้ตัดสินใจสมัครเข้าเรียนแล้วพบว่ายังประสบปัญหาที่ ไม่สามารถมาเรียนต่อไปได้ ครูผู้สอนก็ควรออกติดตามสอบถามอย่างใกล้ชิดว่าปัญหาเกิดมาจาก สาเหตุใดเพื่อเป็นข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือ เช่น ผู้เรียนต้องออกกลางคันเพราะสาเหตุที่ เกิดจากการติดภาระหน้าที่ทางครอบครัวและอาชีพที่ประกอบอยู่ ครูผู้สอนก็อาจจัดแบ่งกลุ่มผู้เรียน ที่ว่างในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งที่ผู้เรียนสะดวกแล้วจัดสอนในช่วงเวลานั้น ๆ และหากยังพบว่า มี ผู้เรียนบางคนไม่สามารถเรียนได้อีกก็อาจจะแนะนำให้ผู้เรียนคนนั้นเข้าเรียนในรุ่นต่อไป หรือหาก พบว่าปัญหาเกิดจากการที่ผู้เรียนมีสติปัญญาไม่ดีและลึ้มง่าย ซึ่งส่วนใหญ่มักจะได้เกิดกับผู้เรียนที่มีอายุ มาก ครูผู้สอนควรใจเย็นเพราะการสอนผู้ใหญ่ให้ได้ผลดีนั้นต้องอาศัยเวลา อย่ารีบร้อน แรงรัก

หรือเข้มงวดกวักขึ้นเรื่องคุณภาพจนมากเกินไป ควรมีการสรุปในเรื่องที่เข้าใจยากหรือใจความที่มีความสำคัญของเรื่องนั้น ๆ ให้ผู้เรียนได้เห็น ได้อ่าน ได้ฟัง และได้เขียนด้วยตนเอง มีการทบทวนและย้ำหัวข้อสำคัญบ่อย ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนจดจำได้ง่ายและมากขึ้นอันจะทำให้เขาเกิดกำลังใจ และมีความมั่นใจว่าตนสามารถเรียนได้ เช่นเดียวกับผู้ที่อ่อนวัยกว่า

และหากพบว่าสาเหตุเกิดจากการที่มีสุขภาพไม่ดีโดยเฉพาะในเรื่องสายตา ครูก็ควรจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้เหมาะสมและสะดวกต่อการมองเห็นมากที่สุด เช่น จัดแสงสว่างให้มากขึ้นกว่าเดิม พยายามจัดให้ผู้ที่มีปัญหาด้านสายตาได้นั่งใกล้ครูผู้สอนและกระดานดำ ซึ่งกระดานดำนั้นก็ควรเป็นกระดานที่มีความมันหรือสะท้อนแสง สีของกระดานกับข้อลศควรให้ตัดกันและเขียนให้ตัวโตชัดเจน ตัวหนังสือในแบบเรียน และโปสเตอร์หรือวัสดุสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ควร มีตัวโตสี่ส้นคมชัด ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะสามารถช่วยแก้ปัญหาได้บ้างนอกเหนือจากการให้ความช่วยเหลือในการจัดหาแว่นสายตาให้ด้วย เป็นต้น

2. ด้านครูผู้สอนและวิธีการสอน

ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงควร มีการนิเทศติดตามผลอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น โดยอาจมอบหมายให้ผู้ประสานงานการศึกษาออกโรงเรียน ประจำอำเภอที่มีชั้นเรียนเปิดเสร็จขั้นพื้นฐานตั้งอยู่ได้กำกับดูแล หรืออาจอาศัยบุคคลหรือหน่วยงานอื่น เช่น ศึกษาธิการอำเภอ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน หรือครูในโรงเรียนใกล้เคียงช่วยสอดส่องดูแลให้อีกทางหนึ่ง และหากพบว่าครูผู้สอนคนใดมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ขาดความรับผิดชอบ หรือขาดความรู้ความสามารถในการสอนแล้วก็ให้รายงานศูนย์ฯ ทราบ เพื่อหาทางแก้ไขต่อไปตามควรแก่กรณี และสำหรับในการสอบคัดเลือกครูผู้สอนครั้งต่อ ๆ ไป นอกจากศูนย์ฯ จะพิจารณาคะแนนจากข้อเขียนแล้วยังควรต้องคำนึงถึงประสบการณ์ และความชำนาญประกอบด้วย โดยผู้สมัครที่มีประสบการณ์และความชำนาญที่ดีก็ควรได้รับการพิจารณาก่อนเป็นกรณีพิเศษ และหากเป็นผู้สมัครที่ผ่านการเป็นครูอาสาสมัครของศูนย์ฯ มาก่อนก็อาจพิจารณาเรื่องความประพฤติประกอบด้วยก็ได้

นอกจากนั้นในเรื่องของวิธีการเรียนการสอนหากเป็นไปได้ก็อาจจะมีการยืดหยุ่นในเรื่องของเวลา เนื้อหา และกิจกรรมได้บ้าง โดยเฉพาะในบางชั้นเรียนที่พบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับนักศึกษาไม่ค่อยมีเวลามาเรียนด้วยสาเหตุต่าง ๆ กัน โดยแทนที่จะใช้วิธีการเรียนการสอนแบบเดิม

คือการให้นักศึกษาได้รับทักษะการอ่าน การเขียน และการคำนวณไปพร้อมกับกิจกรรมการอภิปราย ให้นักคิดเป็นไปตลอดระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งอาจทำให้นักศึกษาที่ไม่ค่อยมีเวลามาเรียน อยู่แล้วต้องออกจากการเรียนเพราะต้องใช้เวลามาก ก็อาจลดเวลาในเรื่องของกิจกรรมการ อภิปรายในชั้นเรียนลงบ้าง แล้วไปเสริมด้วยวิธีอื่นแทน เช่น สอดแทรกไปในสื่อทางรายการวิทยุ สื่อพื้นบ้าน เช่น หมอลำ หรือแม้แต่การแสดงพระธรรมเทศนาของพระสงฆ์ในหมู่บ้าน หรือการจัด ประชุมชาวบ้าน เป็นต้น สำหรับเวลาที่เหลือก็ควรเน้นการให้ทักษะการอ่าน การเขียน และการ คำนวณ เพราะอย่างน้อยทักษะเหล่านี้ นักศึกษาก็จำเป็นจะต้องได้รับด้วยเช่นกันเนื่องจากเป็น จุดมุ่งหมายสำคัญประการหนึ่งของการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสร็จขั้นพื้นฐาน ซึ่งน่าจะคิดว่า การที่นักศึกษาไม่ได้รับสิ่งใดเลยจากการจัดการศึกษาประเภทนี้

3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและการบริหารชั้นเรียน

ควรจัดหาสถานที่ที่มีความสะดวกและปลอดภัยในการเดินทางมาเรียนของผู้เรียน ส่วนใหญ่มากที่สุด และหากพบว่ายังมีผู้เรียนบางส่วนไม่สามารถมาเรียนได้ และมีจำนวนมากพอ ก็อาจขยายที่ตั้งชั้นเรียนเพิ่มได้อีก ซึ่งทั้งนี้คงต้องคำนึงถึงเวลาร่างของผู้เรียน และความสามารถ ของครูผู้สอนประกอบการพิจารณาด้วยว่าจะสามารถกระทำไ้มากน้อยเพียงใด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ในการแบ่งช่วงอายุของนักศึกษาซึ่งเป็นตัวแปรต้นที่ได้นำมาศึกษาค้นคว้า ได้แบ่งช่วง อายุไว้ไม่เท่ากัน ถ้าหากจะนำมาศึกษาค้นคว้าต่อไปก็ควรพิจารณาในเรื่องของการแบ่งช่วงอายุด้วย และนอกจากนั้นแล้วยังมีตัวแปรอื่น ๆ เช่น ระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะเศรษฐกิจ ของนักศึกษา หรือจำนวนบุตรที่อยู่ในความดูแล ก็เป็นตัวแปรที่น่าสนใจที่อาจจะนำไปศึกษาได้อีก

2. เนื่องจากการศึกษาค้นคว้านี้เป็นการศึกษาเฉพาะผู้ที่ออกกลางคันเท่านั้น สำหรับในการ ศึกษาครั้งต่อไปก็ควรศึกษากับนักศึกษาที่จบหลักสูตรควบคู่กันไปด้วย เพื่อจะได้ทำให้ทราบว่า มีปัจจัย ตัวใดบ้างที่มีอิทธิพลให้ลักษณะการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกัน อันจะ เป็นข้อมูลในการแก้ไขและพัฒนาการศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสร็จขั้นพื้นฐานได้อย่างถูกต้องและชัดเจน ยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. การวิจัยติดตามผลนักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นในโรงเรียนฝึกสอนอาชีพเคลื่อนที่เพื่อจัดทำโครงการติดตามผลกลุ่มเป้าหมาย. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2524.

_____. คู่มือการดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2525 ก.

_____. เอกสารการอบรมครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 3-4. กรุงเทพฯ : กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2525 ข.

_____. แผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับที่ 6 (2530-2534). กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2529.

_____. "การประเมินผลโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ ประจำปี 2527," ใน วิจัยบรรณทัศน์. หน้า 31. กรุงเทพฯ : กองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2530-ก.

_____. "การประเมินผลบัณฑิตอาสาสมัครโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ ประจำปี 2527," ใน วิจัยบรรณทัศน์. หน้า 22. กรุงเทพฯ : กองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2530 ข.

_____. คู่มือปฏิบัติงานครูอาสาสมัครเคินสอนการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2530 ค.

การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ศูนย์. รายงานการประเมินผลการดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน. อุบลราชธานี : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2528.

_____. รายงานการนิเทศติดตามผลงานการศึกษานอกโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. อุบลราชธานี : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2529.

การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี, ศูนย์. ข้อมูลจากการนิเทศติดตามผลงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน. 10 กุมภาพันธ์ 2529 ก.

_____ . ข้อมูลจากการนิเทศติดตามผลงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน. 12 มีนาคม 2529 ข.

_____ . รายงานผลการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน. 15 เมษายน 2529 ค.

_____ . รายงานการดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ 2530. 28 กรกฎาคม 2530.

กทเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย, สมาคม. กรอบครัวสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : วิบูลย์กิจการพิมพ์, 2524.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการศึกษาเรื่องการสละสิทธิ์การศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปีการศึกษา 2522-2524. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2526.

_____ . "การมาเรียน การขาดเรียน และการออกกลางคันของนักเรียนชั้นประถมศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนศรีพัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา," ใน บทคัดย่อสิ่งตีพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ปี 2525-2527. หน้า 44-45. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2528.

จิตรกร ตั้งเกษมสุข. ชุดตำราเรียนความเป็นมาของการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : บางกอกการพิมพ์, 2525.

เชียรศรี วิวิธสิริ. จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

ชาญชัย อาจินสมาจาร. "นักวางแผนและนักบริหารการศึกษากับปัญหาเด็กสอบตกออกกลางคัน," สารพัฒนาหลักสูตร. 62 : (45-50); พฤษภาคม, 2530.

ณรงค์ จริยวิทยานนท์ และปรียานุช จริยวิทยานนท์. จิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่. อุบลราชธานี : อีสานการพิมพ์, 2526.

ถวิล ธาราโกชน์. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์, 2526.

ปฐม นิคมานนท์. การศึกษานอกระบบโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : หิพย์อักษร, 2528.

ประคอง กรรณสูต. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2525.

โมหัมหมัด อับดุลกาเคร์. จิตวิทยาและเทคนิคการสอนการศึกษาผู้ใหญ่หรือการศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, ม.ป.ป.

โยธิน แสงคี และคนอื่นๆ. ความยากจนในภาคอีสานทางออกอยู่ที่ไหน : การศึกษาแบบการจัดกลุ่มสนทนา. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, ม.ป.ป.

รัตนา พุ่มไพศาล. หลักการจัดและบริหารการศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

โลว์, จอห์น. การศึกษาผู้ใหญ่ : แนวทรรศน์ทั่วโลก. แปลจาก The Education of Adult : A World Perspective. โดย กรมการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พรินติ้ง กรุ๊ป, 2530.

วีระชัย มีชอบธรรม. การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเซร์จ. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2520.

ศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ประจำปีงบประมาณ 2530. อุบลราชธานี : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี, 2530.

_____. แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ประจำปีงบประมาณ 2531. อุบลราชธานี : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี, 2531.

สามัญศึกษา, กรม. คู่มืออบรมผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเซร์จ. กรุงเทพฯ : กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา, 2518.

เสาวนีย์ คิสวัสดิ์. โอกาสสำเร็จการศึกษาของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีภูมิหลังต่างกัน : เปรียบเทียบ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อักสำเนา.

- สุภัทรา ชุ่มเกตุ. "การป้องกันการลาออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่," การศึกษานอกโรงเรียน. 15 (89) : 18-28; กรกฎาคม - สิงหาคม, 2521.
- สุนทร โคตรบรรเทา. การศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ : อักษรการพิมพ์, 2526.
- สุนทร สุนันท์ชัย. การวางแผนการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2530.
- สมบุญรณ ศาลยาชีวิน. จิตวิทยาเพื่อการศึกษาผู้ใหญ่. เชียงใหม่ : ลานนาการพิมพ์, 2526.
- _____. หลักสูตรการสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสร็จขั้นพื้นฐาน. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ม.ป.ป.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. "สาเหตุการออกจากมหาวิทยาลัยกลางคัน," วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 14 (14) : เมษายน - พฤษภาคม, 2523.
- Abigail, Anderson Inez. "Characteristics of Adult Dropouts and Persisters in University B.A. Level Programs," in Dissertation Abstracts International. p. 4109-A. Michigan : University Microfilms International, 1979.
- David, George Sangara Jr. "A Study of Classroom Factors Related to Dropout in Adult Education," in Dissertation Abstracts International. p. 2174-A. Michigan : University Microfilms International, 1964.
- Diedericks, Ronald Erwin. "College Dropouts, A Demographic Survey : A Study of Demographic Characteristics of Student Dropouts from Two Urban Institutions of Higher Education," in Dissertation Abstracts International. p. 2498. Michigan : University Microfilms International, 1979.
- Dulniak, Dennis Joseph. "Predicting Freshment Dropouts at Montana State University Using Selected Institutional Data," in Dissertation Abstracts International. p. 3455-A-3456-A. Michigan : University Microfilms International, 1982.
- Hamilton, Greene. "A Study of Dropouts from the White Public Secondary School of South Carolina," in Dissertation Abstracts International. p. 4063. Michigan : University Microfilms International, 1964.
- Haggerty, Madeleine. "A Comparison of Selected Variables of Adult Persisters and Nonpersisters Over Age 24 at An Urban Commuter University (Attrition, Dropouts, Students)," in Dissertation Abstracts International. p. 1530. Michigan : University Microfilms International, 1985.

- Hassmiller, Robert John. "A Study of the Impact of Intra-self and Self-Environment Conquence on Student Persisters and Dropout in Open Learning Couses at a Community College," in Dissertation Abstracts International. p. 3144-A. Michigan : University Microfilm International, 1979.
- Johnson, Ablert Eugene, Jr. "Freshman Attrition at Baker University : A Discriminant Study of Persisters, Voluntary Withdrawers and Acadamic Drouputs, 1975, 1978," in Dissertation Abstracts International. p. 569-A-570-A. Michigan : University Microfilms International, 1981.
- Joseph, Allison. "A Study of Dropouts in Louisiana Vocational Technique Schools," in Dissertation Abstracts International. p. 2248-A. Michigan : University Microfilms International, 1972.
- Knowles, Malcolm S. Informal Adult Education : A Guide for Administrators, Leaders and Teachers. New York : Association Press, 1950.
- Lowery, Donella Whitaker. "Identification of the Potential School Dropout (Discriminant Analysis, Characteristics)," in Dissertation Abstracts International. P. 1796. Michigan : University Microfilms International, 1985.
- Langerbach, Michael and Lloyd Korhonen. "Persistors and Nonpersistors In A Graduate Level, Nontraditional, Liberal Education Program," Adult Education Quarterly. 38(3) : 136-148; Spring, 1988.
- Meyers, Edward Morrison. "A Comparative Analysis of Persisters, Permanant Dropout Who Transfer, and Stopouts at St. Cloud State University, St.Cloud, Minnesota," in Dissertation Abstracts International. p. 105-A. Michigan : University Microfilms International, 1981.
- O'Neill, Ernest David. "School Dropouts and Universal Education : A Study of Elementary School Desertion and Retention in Ecuador," in Dissertation Abstracts International. p. 5690-A. Michigan : University Microfilms International, 1975.
- Paydarfar, Mohammad. "An Analysis of Several Selected Variables and Their Relationships to Two-Year College Student Dropout," in Dissertation Abstracts International. p. 3322-A - 3323-A. Michigan : University Microfilms International, 1977.
- Ryans, David G. Characteristic of Teachers. Massachusett : George Benta Company, 1960.
- Roush, John Alen. "A Comparative Study of Academically Disadvantaged Persisters and Dropouts of Miami University," in Dissertation Abstracts International. p. 1307-A. Michigan : University Microfilms International, 1979.

Thorndike, Edward. Adult Learning. New York : The Macmillan Company, 1936.

Wade, Charles Douglas. "A Comparison of Eleventh and Twelfth Grade Dropouts and Non-Dropout form Vocational Education Programs," in Dissertation Abstracts International. p. 1470-A - 1471-A. Michigan : University Microfilms International, 1975.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุบลราชธานี

ชื่อ-ชื่อสกุลของผู้ให้สัมภาษณ์ หมู่บ้าน

วันที่ ตำบล อำเภอ จังหวัดอุบลราชธานี

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสาเหตุทำให้นักศึกษาออกกลางคันใน 3 ด้านคือ

ด้านส่วนตัวและครอบครัวของนักศึกษา ด้านครูผู้สอนและวิธีการสอน และด้านการจัดสภาพแวดล้อม และการบริหารชั้นเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] ซึ่งเป็นความจริงเกี่ยวกับตัวนักศึกษา

1. 1981

[] ឆ្ងាយ

[] หดง

2. ฉาย

[] 15 - 20 ปี

[] 21 - 25 ปี

[] 26 - 40 ปี

[] 41 - 60 ปี

3. ระดับการศึกษาก่อนสมัครเข้าเรียน

☐ ไม่เคยเรียนมาก่อน

☐ ครช.

☐ ประถมศึกษาปีที่ 1-2

☐ ประถมศึกษาปีที่ 3-4

4. เหตุผลสำคัญที่สุดในการสมัครเข้าเรียน

☐ สมัครเข้าเรียนด้วยความต้องการของตนเอง

☐ สมัครเข้าเรียนตามเพื่อน

☐ สมัครเข้าเรียนด้วยความเกรงใจผู้ที่มาชักชวนหรือถูกบีบบังคับ

ตอนที่ 2 เป็นข้อความที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาโดยแต่ละข้อคำถามจะระบุความเป็นสาเหตุว่า "เป็น" หรือ "ไม่เป็น" และเมื่อนักศึกษาตอบอยู่ในข้อเลือกใดแล้วโปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องนั้น ๆ (สามารถกา / ได้มากกว่า 1 ข้อ)

ข้อที่	สาเหตุการออกกลางคัน	การเป็นสาเหตุ	
		เป็น	ไม่เป็น
	<u>ด้านส่วนตัวและครอบครัวของนักศึกษา</u>		
1.	สุขภาพไม่ดี		
2.	สติปัญญาไม่ดี และลึ้มง่าย		
3.	คนในครอบครัวเจ็บป่วยต้องออกไปดูแล		
4.	ตั้งครรภ์แก่ และกลอญตร		
5.	มาเรียนเท่าที่ต้องการรู้เท่านั้น		
6.	รู้สึก่ววิชาที่เรียนนั้นยากกลัวเรียนต่อไปไม่ได้ และกลัวว่าจะสอบตก		
7.	ไม่มีเวลาเรียนเพราะติดภาระทางอาชีพ		
8.	ไม่มีเวลามาเรียนเพราะติดภาระหน้าที่ทางครอบครัว		
9.	ต้องการพักผ่อนเพราะเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานในอาชีพหรือภารกิจทางครอบครัวจึงไม่อยากมาเรียน		
10.	พอมีเวลาที่จะเรียนแต่ขาดเรียนบ่อยแล้วเรียนไม่ทันเพื่อนจึงไม่อยากมาเรียนอีก		
11.	คนในครอบครัวไม่สนับสนุนให้เรียน		
12.	ไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน		
13.	ไม่ถูกกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน หรือเจ้าของสถานที่ตั้งชั้นเรียน		
14.	แต่งงาน		
15.	ต้องอพยพย้ายถิ่นระหว่างเรียน		

ข้อที่	สาเหตุการออกกลางคัน	การเป็นสาเหตุ	
		เป็น	ไม่เป็น
	<u>ด้านครูผู้สอนและวิธีการสอน</u>		
1.	ครูมักควบคุมอารมณ์ไม่ได้ โกรธง่ายโดยไม่มีเหตุผล		
2.	ครูมักกล่าววาจาที่ไม่สุภาพเสมอ ๆ		
3.	ไม่เคยให้คำชมเชย ชอบแต่ตำหนิ		
4.	ไม่เคยยอมรับความผิดหรือความสามารถของผู้เรียน		
5.	ไม่เคยให้ความช่วยเหลือผู้เรียนหรือช่วยอย่างเสียไม่ได้		
6.	ครูมักจุกจิกผู้เรียนเกินไป		
7.	มักขอสลัดเขียนหรือเปิดเผยมคัยของผู้เรียนให้ได้อับอาย		
8.	รู้สึกว่าคุณครูยังน้อยคุณไม่น่าเชื่อถือ		
9.	ครูมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทำให้หมดความศรัทธา		
10.	ครูขาดสอนเป็นประจำ หรือมาสอนไม่ตรงเวลา		
11.	ครูสอนเร็วและรวบรัดเกินไปจนเรียนไม่เข้าใจ		
12.	ครูไม่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องที่สอน		
13.	วิธีการสอนน่าเบื่อ ไม่น่าสนใจ		
14.	มองไม่เห็นประโยชน์จากวิชาหรือกิจกรรมที่นำมาสอน		
15.	ครูมอบงานให้ไปทำที่บ้านมากเกินไป		
16.	ข้อสอบที่สอบยากเกินไป		

ข้อที่	สาเหตุการออกกลางคัน	การเป็นสาเหตุ	
		เป็น	ไม่เป็น
	<u>ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและการบริหารชั้นเรียน</u>		
1.	ชั้นเรียนตั้งอยู่ไกลไม่สะดวกในการเดินทางมาเรียน		
2.	ชั้นเรียนตั้งอยู่ในที่ที่ไม่ปลอดภัยเวลาเดินทางมาเรียน		
3.	สภาพห้องเรียนคับแคบเกินไป		
4.	แสงสว่างในชั้นเรียนไม่เพียงพอ		
5.	จำนวนผู้เรียนมากเกินไปทำให้ครูดูแลไม่ทั่วถึง		
6.	โต๊ะเรียนและม้านั่งไม่เพียงพอ หรือนั่งเรียนไม่สบาย		
7.	อุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ		
8.	มีเสียงรบกวนจากภายนอกทำให้เกิดความรำคาญจนไม่มีสมาธิที่จะเรียน		
9.	ถูกรบกวนจากเพื่อนร่วมชั้นเรียนเดียวกัน		

สาเหตุอื่น ๆ ที่ทำให้นักศึกษาออกกลางคัน (โปรดระบุ)

ด้านที่ 1

ด้านที่ 2

ด้านที่ 3

รายละเอียดของสาเหตุที่ออกกลางคัน (โปรดบรรยาย)

สาเหตุที่ /

สาเหตุที่ /

สาเหตุที่ /

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นายจรรณ แสงสาคร
เกิดวันที่	3 เมษายน 2503
สถานที่เกิด	อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	7/8 ถนนแจ้งสนิท ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี กรมการศึกษาออกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ
ประวัติการศึกษา พ.ศ. 2522	ม.ศ. 5 (แผนกวิทยาศาสตร์) จากโรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2527	กศ.บ. (วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ วิชาโทอุตสาหกรรมศิลป์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2532	กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร